შეფასებისა და გამოცდების
ეროვნული ცენტრი

Դեկտեմբեր, 2025

Թեստ աշխարհագրությունից

Հրահանգ

Ձեր առջև թեստի էլեկտրոնային բուկլետն է:

Ուշադիր ծանոթացեք թեստի յուրաքանչյուր առաջադրանքի հրահանգին, ճիշտ ընկալեք յուրաքանչյուր առաջադրանքի պահանջը և նոր միայն սկսեք աշխատանքը:

Թեստի վրա աշխատելիս կիրառեք կցված քարտեզները:

<u>Նկատի ունեցեք, որ եթե ճիշտ պատասխանի հետ մեկտեղ նշեք նաև սխալ պատասխանը, ապա միավոր չեք վաստակի:</u>

Թեստի առավելագույն միավորն է՝ 55

Թեստի վրա աշխատելու համար տրվում է 4 ժամ

Մաղթում ենք հաջողություն:

Հաջորդ էջին անցնելու կամ ետ վերադառնալու համար
կարող եք գործածել ստեղնաշարի կոճակները:

- *Հարց ընտրովի պատասխաններով*

Հրահանգ

Յուրաքանչյուր հարցին տրված է չորս ենթադրական պատասխան: Դրանցից միայն մեկն է ճիշտ: Ընտրած պատասխանը տեղափոխեք պատասխանների թերթիկի վրա, հետևյալ կերպ՝ պատասխանի համապատասխան վանդակում դրեք X նշանը: Ոչ մի այլ նշում, հորիզոնական կամ ուղղահայաց գծեր, շրջագծումներ և այլն, չի ընկալվի էլեկտրոնային ծրագրի կողմից: Եթե ցանկանում եք ուղղել պատասխանների թերթիկում նշած պատասխանը, ամբողջությամբ ներկեք վանդակը, որտեղ դրել եք X նշանը և այնուհետև նշեք պատասխանի նոր տարբերակը (դրեք X նշանը նոր վանդակում): Կրկին անգամ ընտրել այն պատասխանը, որն արդեն ուղղել եք, հնարավոր չէ: Յուրաքանչյուր առաջադրանք գնահատվում է 1 միավոր:

- *Բաց առաջադրանք*

Հրահանգ

Ուշադիր ծանոթացեք տրված տեղեկատվությանը (տեքստ, լուսանկար, աղյուսակ, գրաֆիկ, դիագրամ, ֆիզիկական, ուրվագծային, տեղագրական քարտեզներ և այլն) և պատասխանեք հարցերին: Պատասխանը գրեք պատասխանների թերթիկում հատկացված համապատասխան տեղում: Միավորների քանակը սահմանվում է՝ ըստ կոնկրետ առաջադրանքի:

(1) 1. Ի՞նչ է պատկերված նկարում:

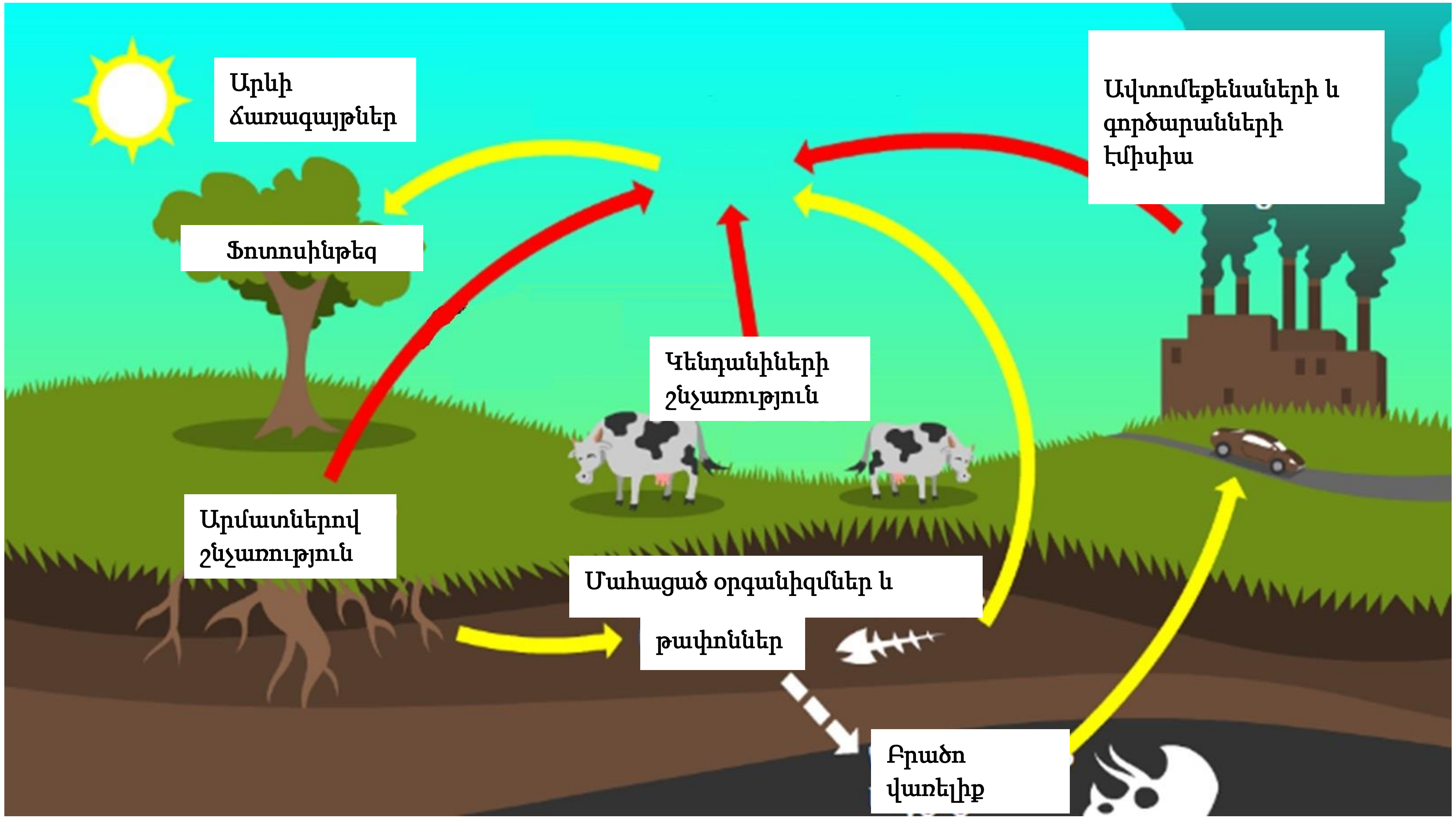

ա) Գոլորշիացման էֆեկտ,

բ) ածխածնի շրջանառություն,

գ) ջրի շրջանառություն,

դ) ջերմոցային էֆեկտ:

(1) 2. Աֆրիկյայի մայրցամաքի ո՞ր փոփոխություններ են պատկերված ներկայացված նկարներում:

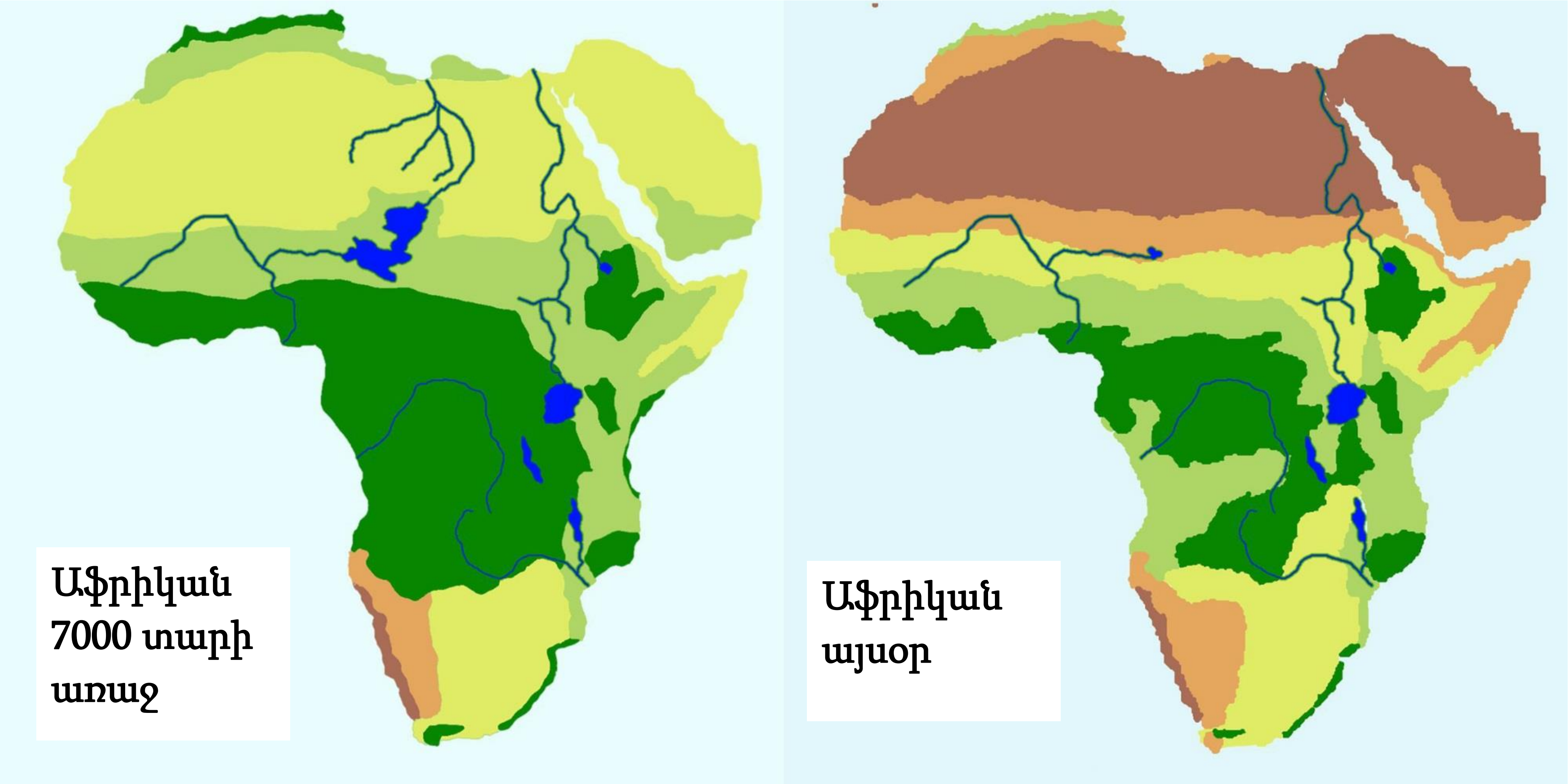

ա) Կլիմայական գոտիների,

բ) տեկտոնական սալիկների,

գ) բնական զոնաների,

դ) ռելիեֆի ձևերի:

(1) 3. Ներկայացված քարտեզի վրա ո՞ր ինդեքսի համաձայն են խմբավորված եվրոպական երկրները (լավագույն ցուցանիշն է՝ 10):

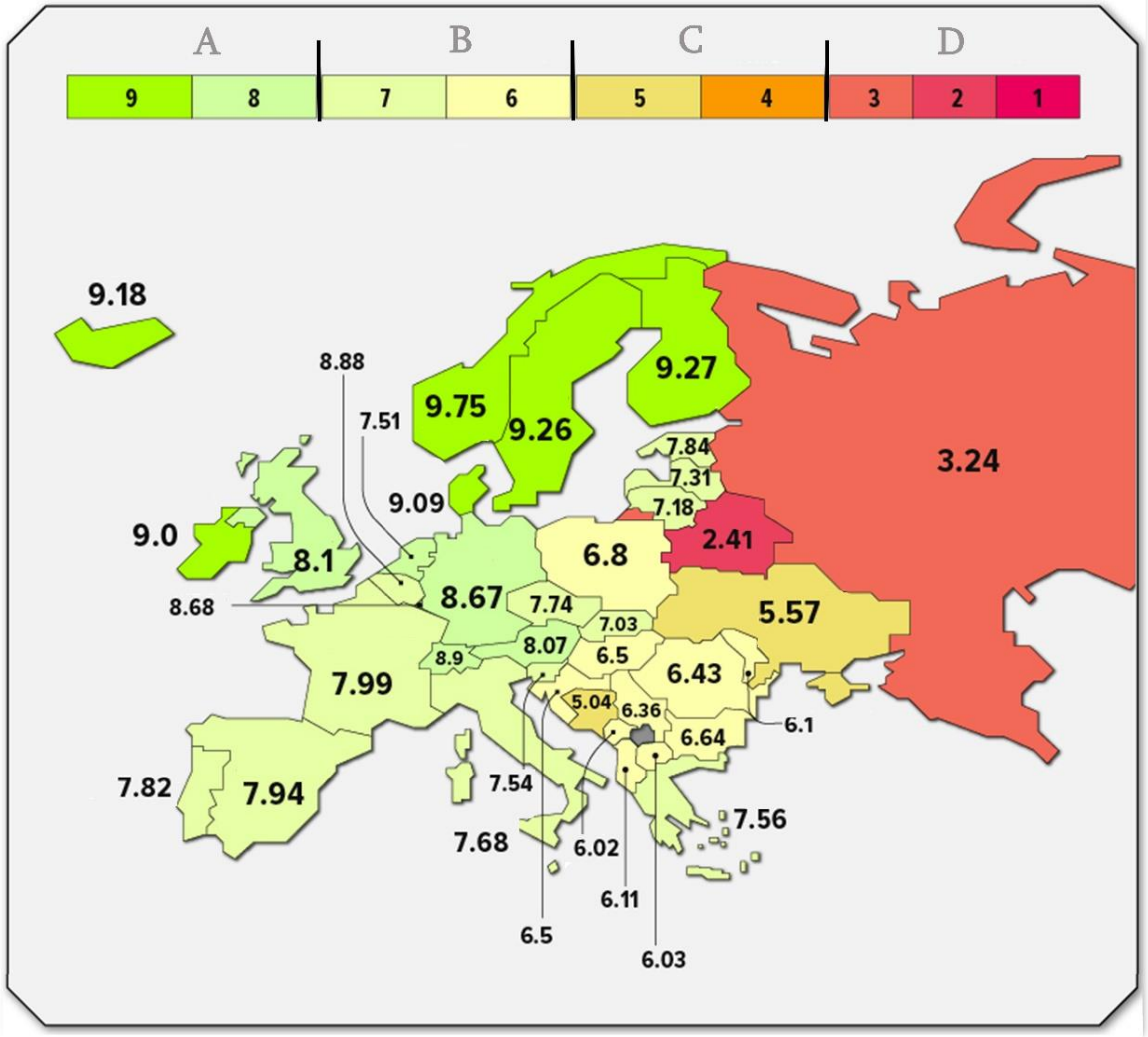

Քարտեզը հիմնված է 2024 թվականի տվյալների վրա

ա) Բեռնաշրջանառության,

բ) Զինիի,

գ) գլոբալացման,

դ) լիբերալ ժողովրդավարության:

(1) 4. Ի՞նչ գույնով (թվանշավով) են նշված Նիդեռլանդների գաղութները քարտեզի վրա:

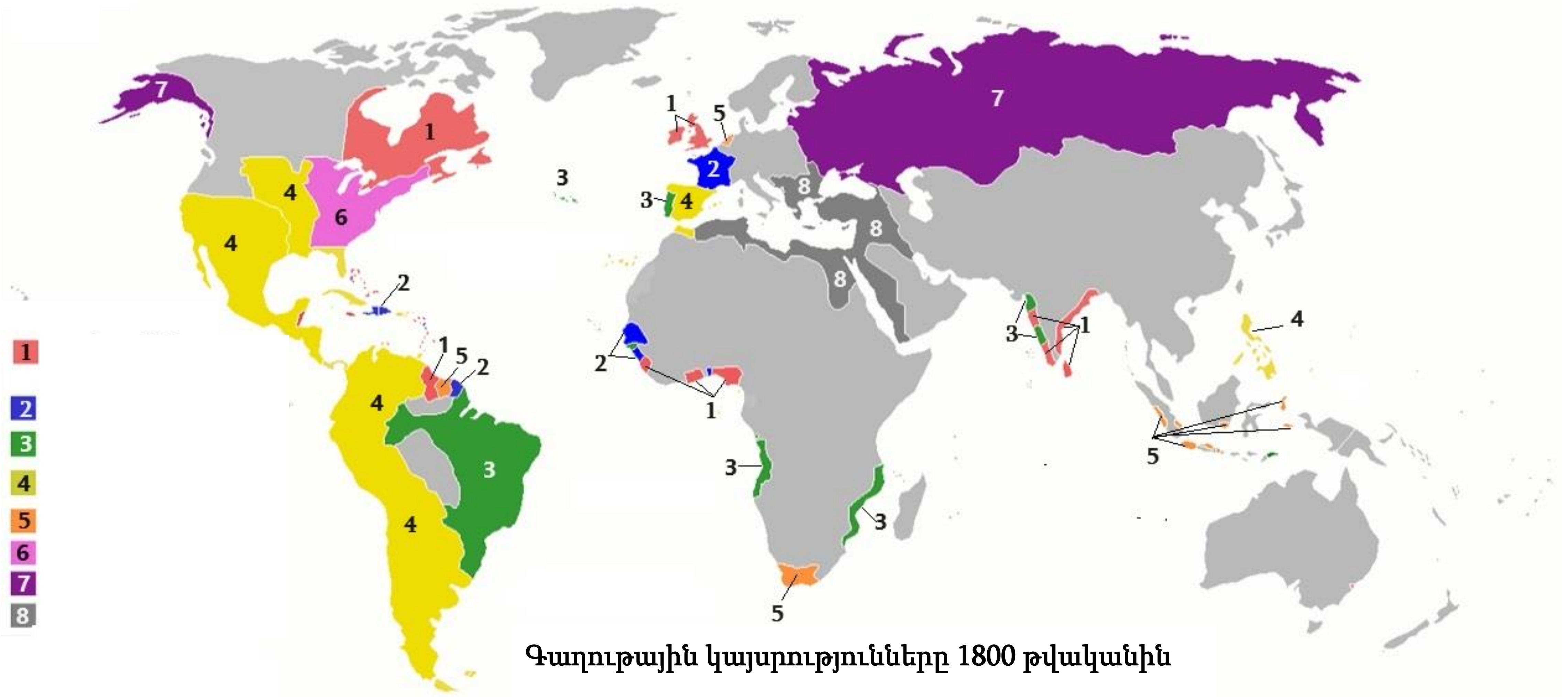

Գաղութային կայսրությունները 1800 թվականին

ա) Կանաչ (3),

բ) կապույտ (2),

գ) կարմիր (1),

դ) նարնջագույն (5):

(1) 5. Վրաստանի ո՞ր տվյալների դինամիկան է արտացոլում ներկայացված գրաֆիկը:

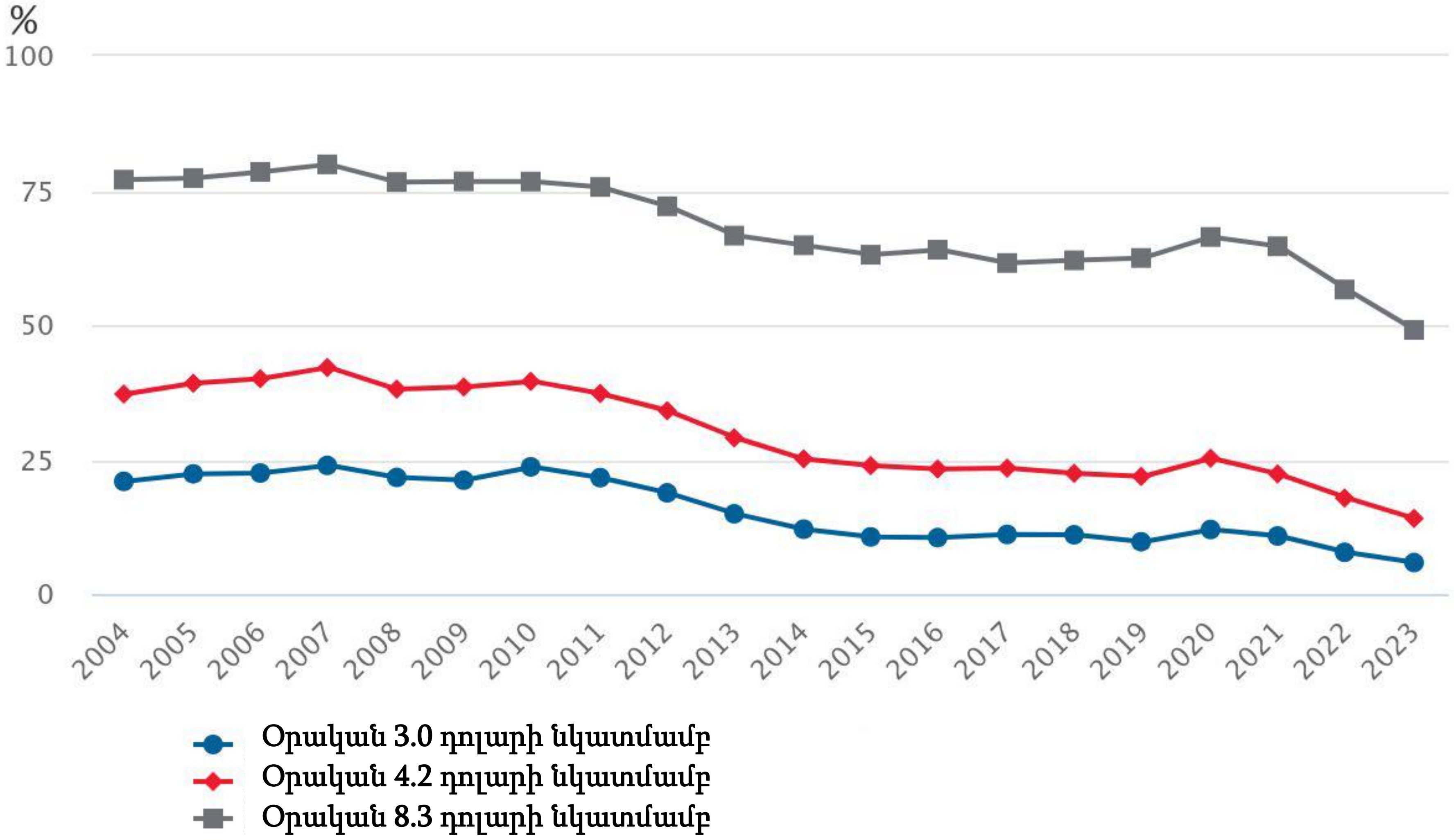

ա) Սպառողական զամբյուղում ծառայությունների, ժամանցի և պարենային ապրանքների մասնաբաժինը,

բ) աղքատության միջազգայնորեն սահմանված շեմից ցածր գտնվող բնակչության մասնաբաժինը,

գ) արտաքին ներդրումների մասնաբաժինն՝ ըստ տնտեսական ոլորտների,

դ) առավելագույն, միջին և նվազագույն աշխատավարձերի մասնաբաժինը զբաղված բնակչության շրջանում:

(1) 6. Ո՞ր լուսանկարը *չի արվել* Վաշլովանիի պահպանվող տարածքների սահմաններում:

ა)

ბ)

გ)

დ)

(1) 7. Ո՞ր սառցադաշտը ***չի գտնվում*** Էնգուրի գետի ավազանում:

ա) Ճալաաթին,

բ) Ադիշին,

գ) Բուբան,

դ) Լեխզիրին:

(1) 8. Ինչպե՞ս է կոչվում լուսանկարում պատկերված ջրառատ լանդշաֆտը:

ա) Պամպա,
բ) բեդլենդ,
գ) մարշերի,
դ) մեանդր:

(1) 9. Ո՞ր պետության անկախության օրն է հուլիսի 4-ը:

ա) Չինաստանի,

բ) Իսրայելի,

գ) Գերմանիայի,

դ) ԱՄՆ-ի:

(1) 10. Մագնիսական կողմնացույցի վերաբերյալ ո՞ր տեղեկատվությունն է ***սխալ***:

ա) Այս սարքն օգտագործվում է տեղում կողմնորոշվելու համար,

բ) եվրոպացիների շրջանում այն առաջին անգամ օգտագործվել է արգոնավորդների կողմից,

գ) աշխարհագրական բևեռի ուղղությունը որոշելու համար դրա ցուցմունքի մեջ անհրաժեշտ է կատարել ուղղում,

դ) մագնիսական անոմալիաների տարածքներում, օրինակ՝ Ասեղի հրվանդանի շրջակայքում, այն սխալ է ցույց տալիս:

(1) 11. Ո՞ր դիագրամն է համապատասխանում այն վայրին, որտեղ գերակշռում են հարավարևելյան քամիները (թվերով նշված է քամոտ օրերի քանակը):

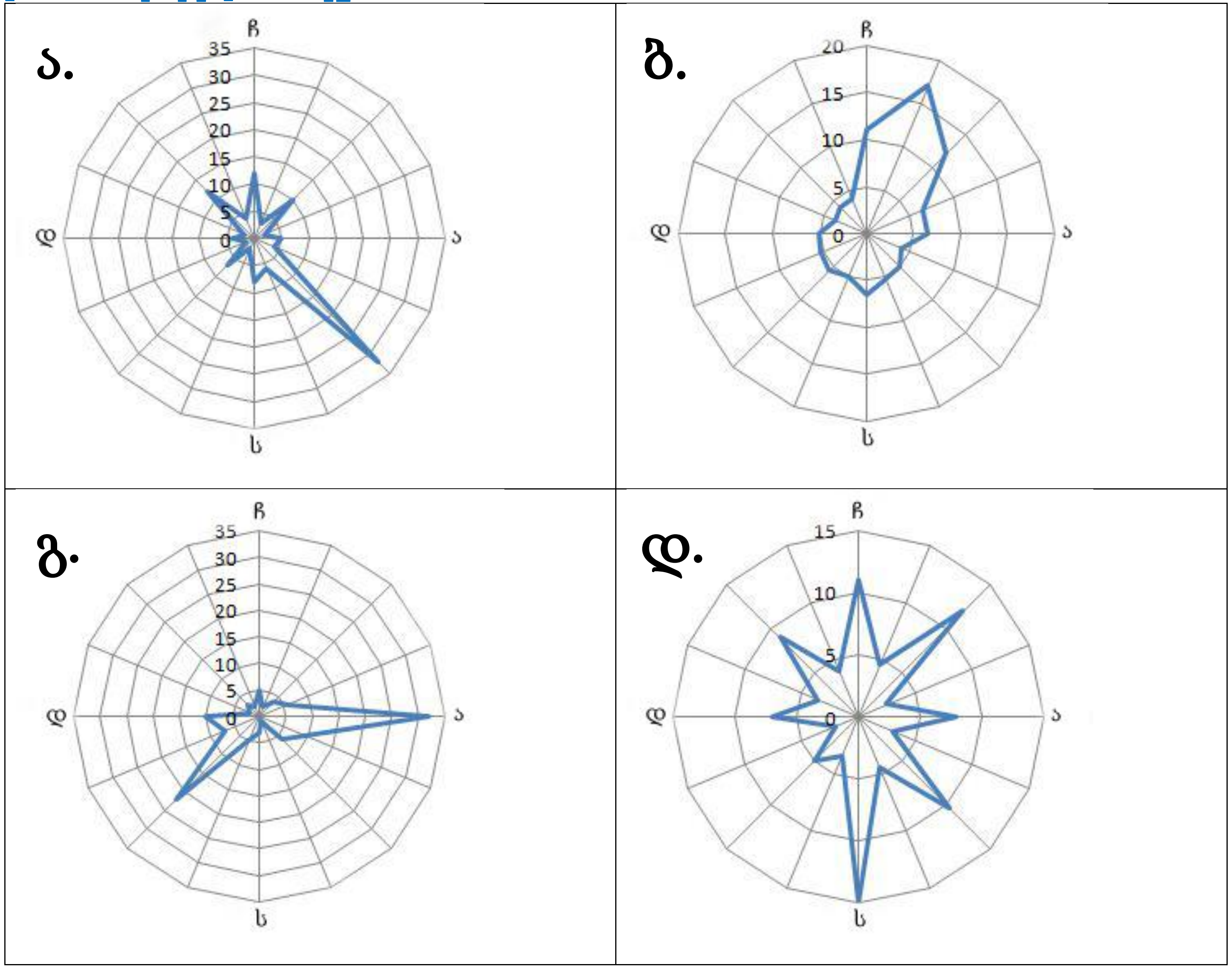

(1) 12. Սև ծովի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

ա) Ծովի ոչ մի հատվածը երբեք չի սառչում,
բ) ամեն տարի սառչում է ծովի հարավային մասը,
գ) ամեն տարի սառչում է ծովի արևելյան մասը,
դ) երբեմն սառչում է ծովի հյուսիսարևմտյան մասը:

(1) 13. Ի՞նչ իզոգծեր են նշված ներկայացված քարտեզի վրա։

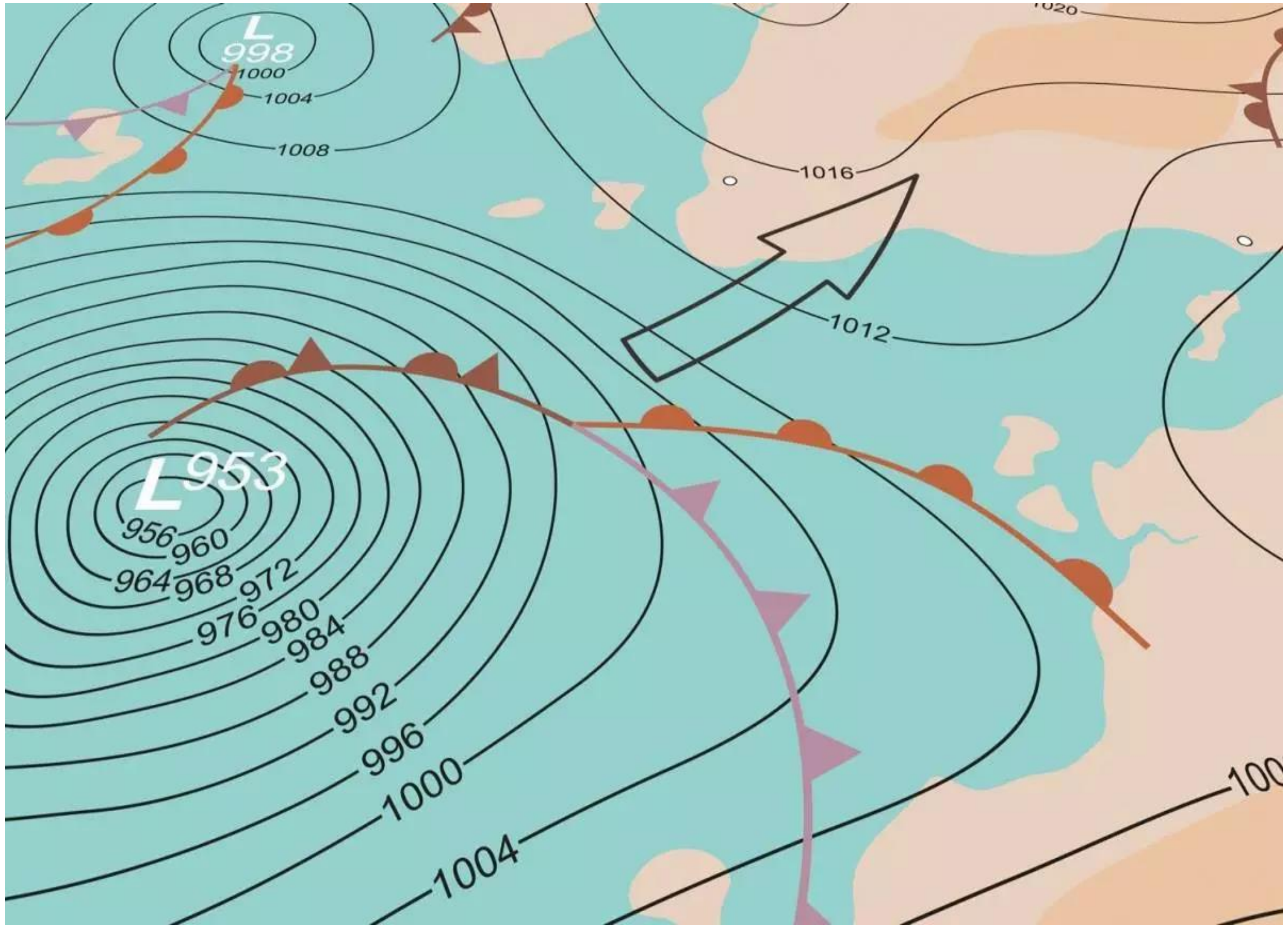

ա) Իզոբաթ,
բ) իզոբար,
գ) իզոթերմ,
դ) իզոհիետ։

(1) 14. Ի՞նչ են չափում նկարում պատկերված սարքով:

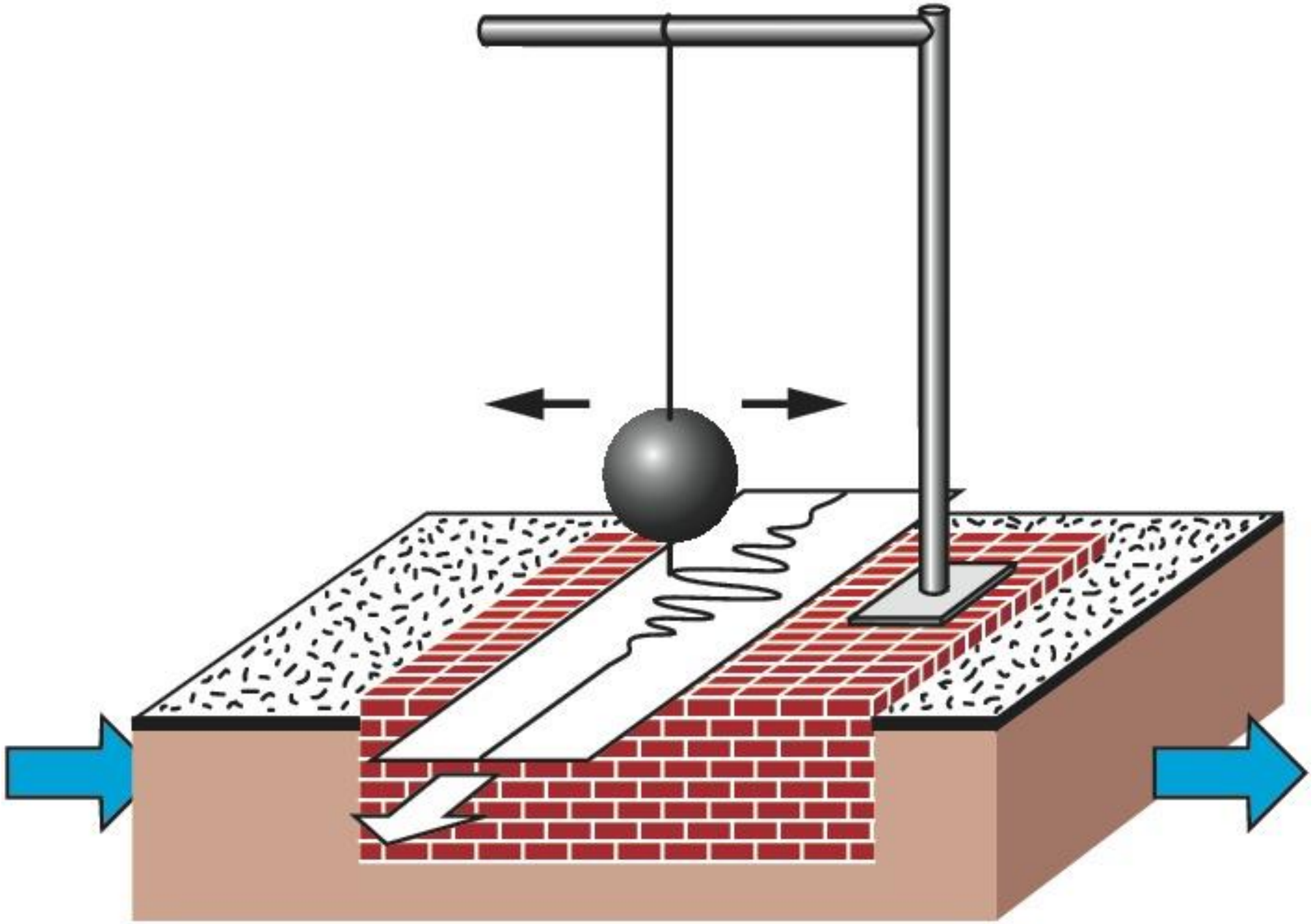

ա) Օդի հարաբերական խոնավությունը,

բ) երկրակեղևի տատանումները,

գ) օվկիանոսի մակարդակի փոփոխությունը,

դ) մթնոլորտային ճնշման տատանումները:

(1) 15. Ո՞ր երկրում են արված լուսանկարները:

ա) Ավստրիայում,
բ) Շվեյցարիայում,
գ) Նորվեգիայում,
դ) Իտալիայում:

(1) 16. Ո՞ր թվանշանով նշված տեղանքին է համապատասխանում տրված կլիմայական դիագրամը:

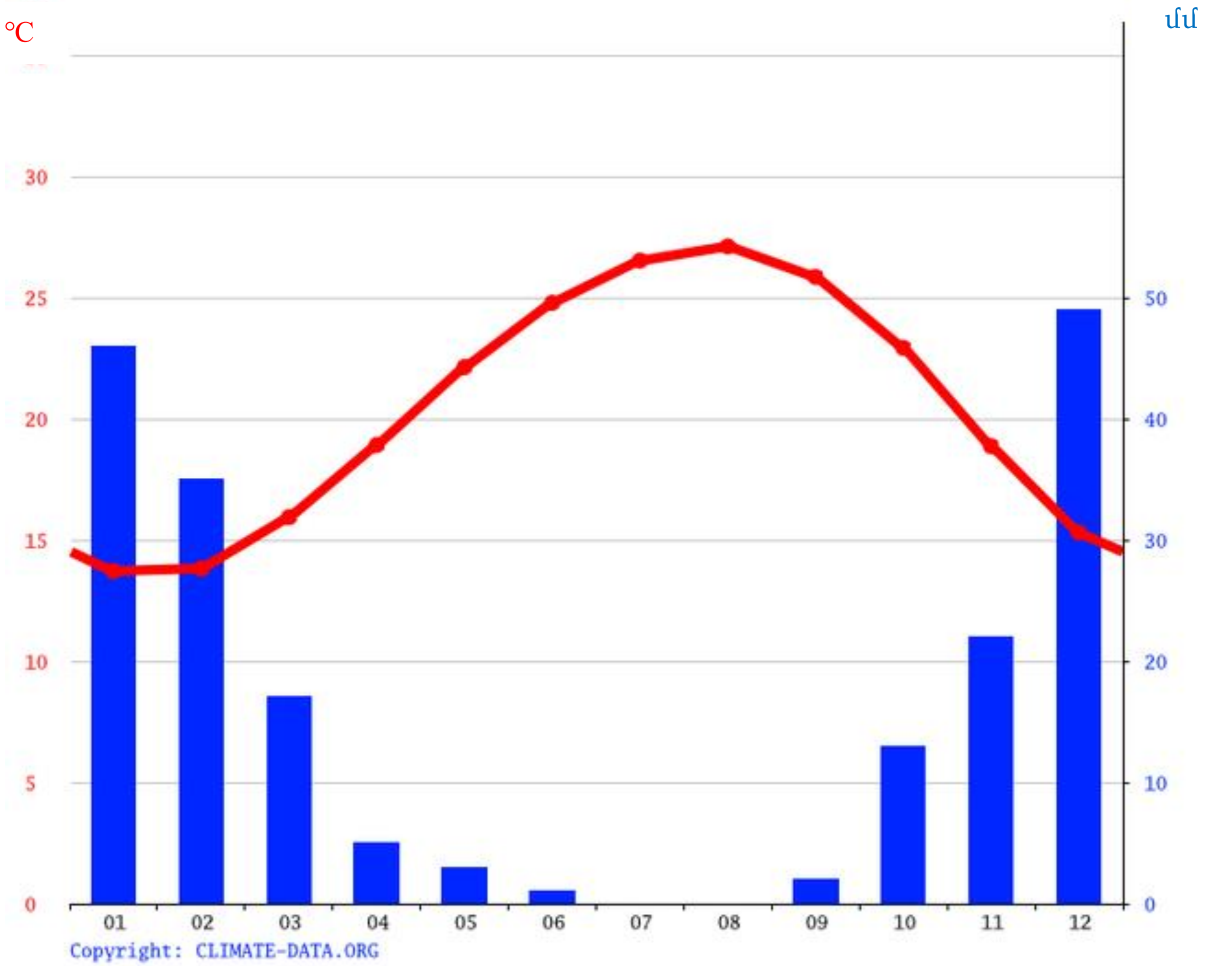

ა) 1

ბ) 2

გ) 3

დ) 4

(1) 17. Ստորև թվարկված պատասխաններից որտե՞ղ են երկրաժամանակագրական հաջորդականությամբ (հնագույնից մինչև ամենաերիտասարդը) դասավորված երկրաբանական շերտերը:

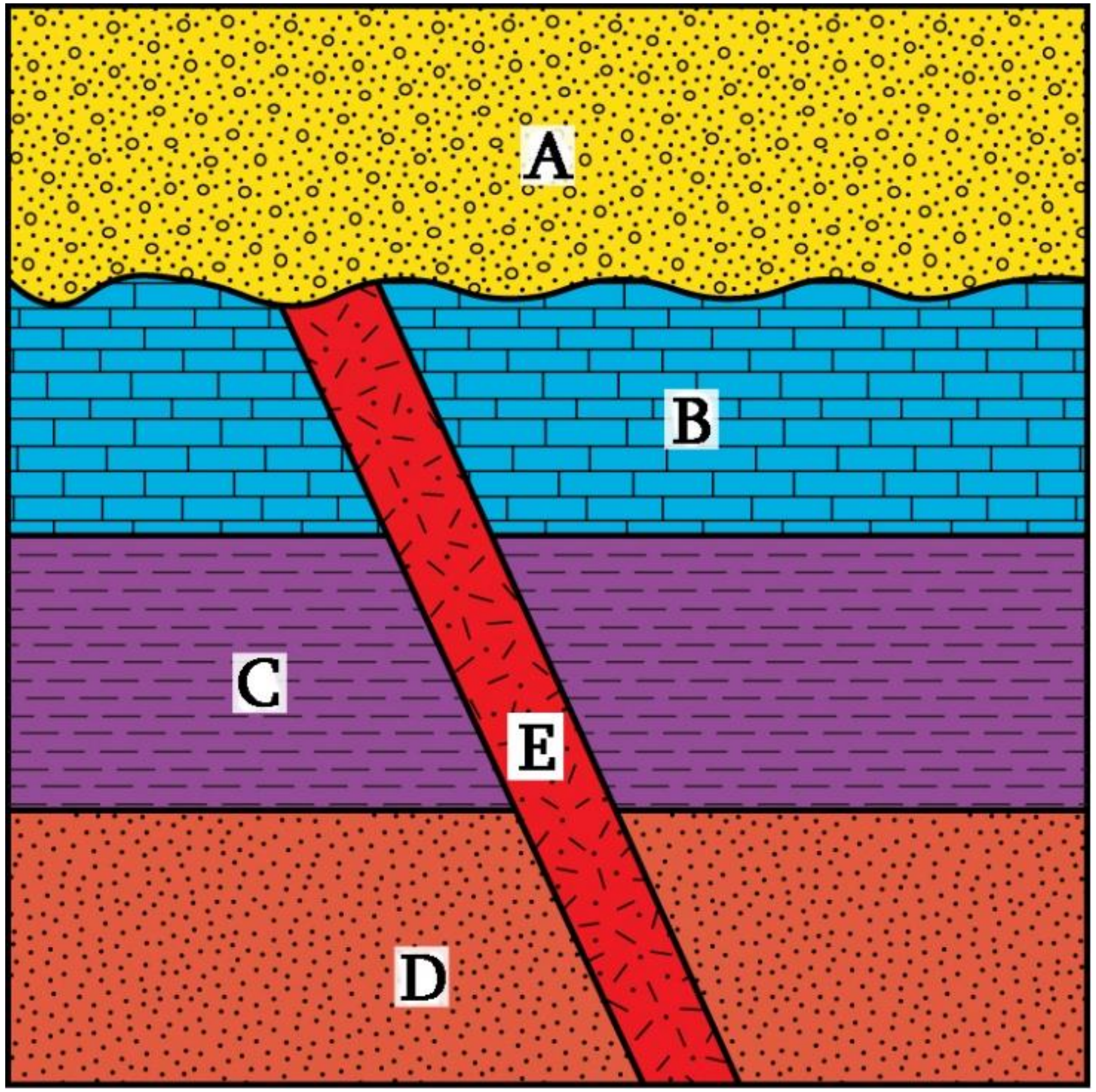

ა) D-E-C-B-A
ბ) E-D-C-B-A
გ) D-C-E-B-A
დ) D-C-B-E-A

(1) 18. Ո՞ր երկրի տվյալներն է արտացոլում ժողովրդագրական բուրգը:

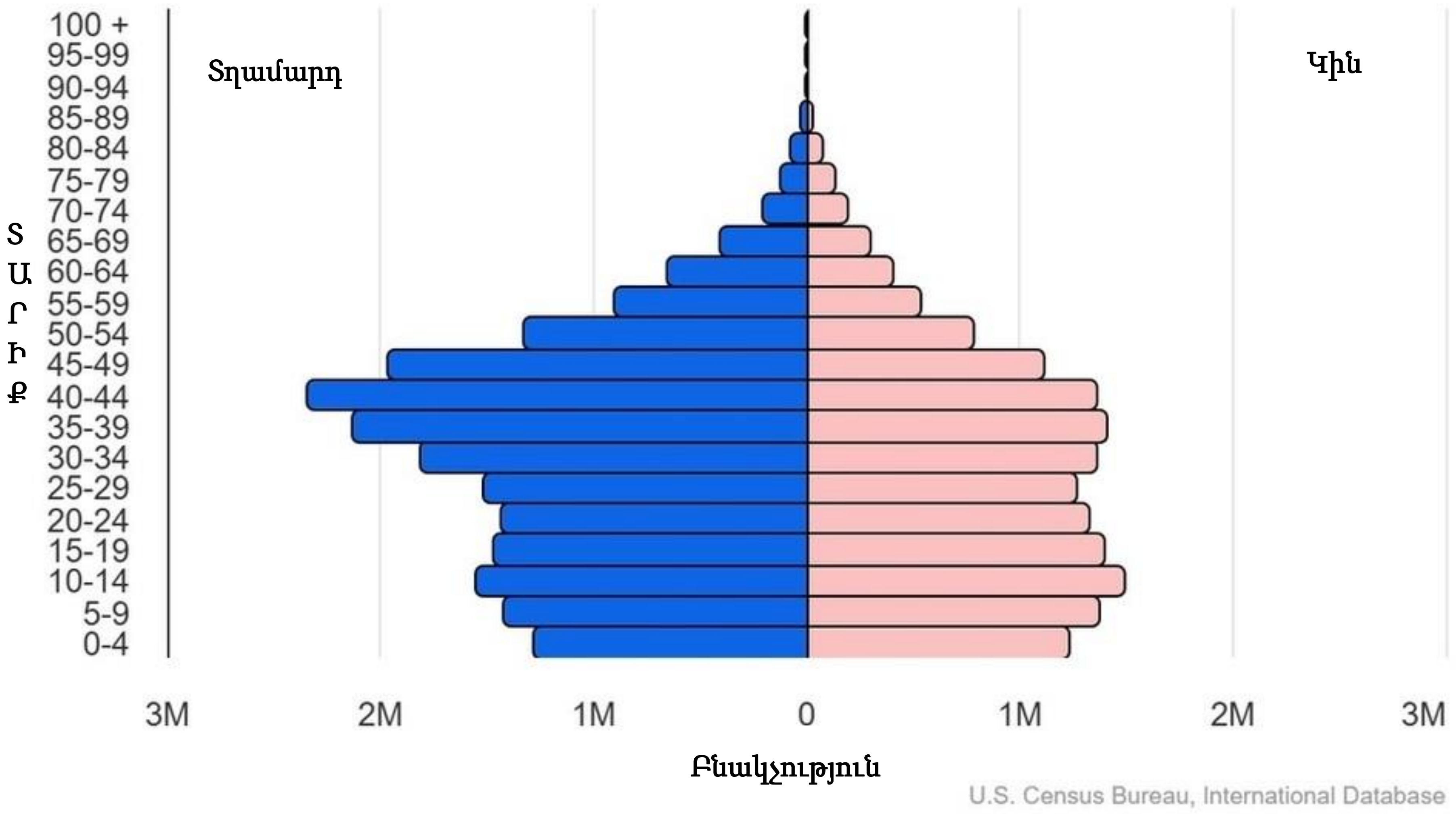

ա) Շրի Լանկայի,

բ) Միացյալ Թագավորության,

գ) Սաուդյան Արաբիայի,

դ) Նիգերիայի:

(1) 19. Ըստ էկոնոմիկայի ոլորտներում զբաղվածների բաշխման Կլարկ-Ֆիշերի մոդելի՝ ո՞ր թվանշանով նշված գրաֆիկն է համապատասխանում գյուղատնտեսության ոլորտում զբաղվածների մասնաբաժնին:

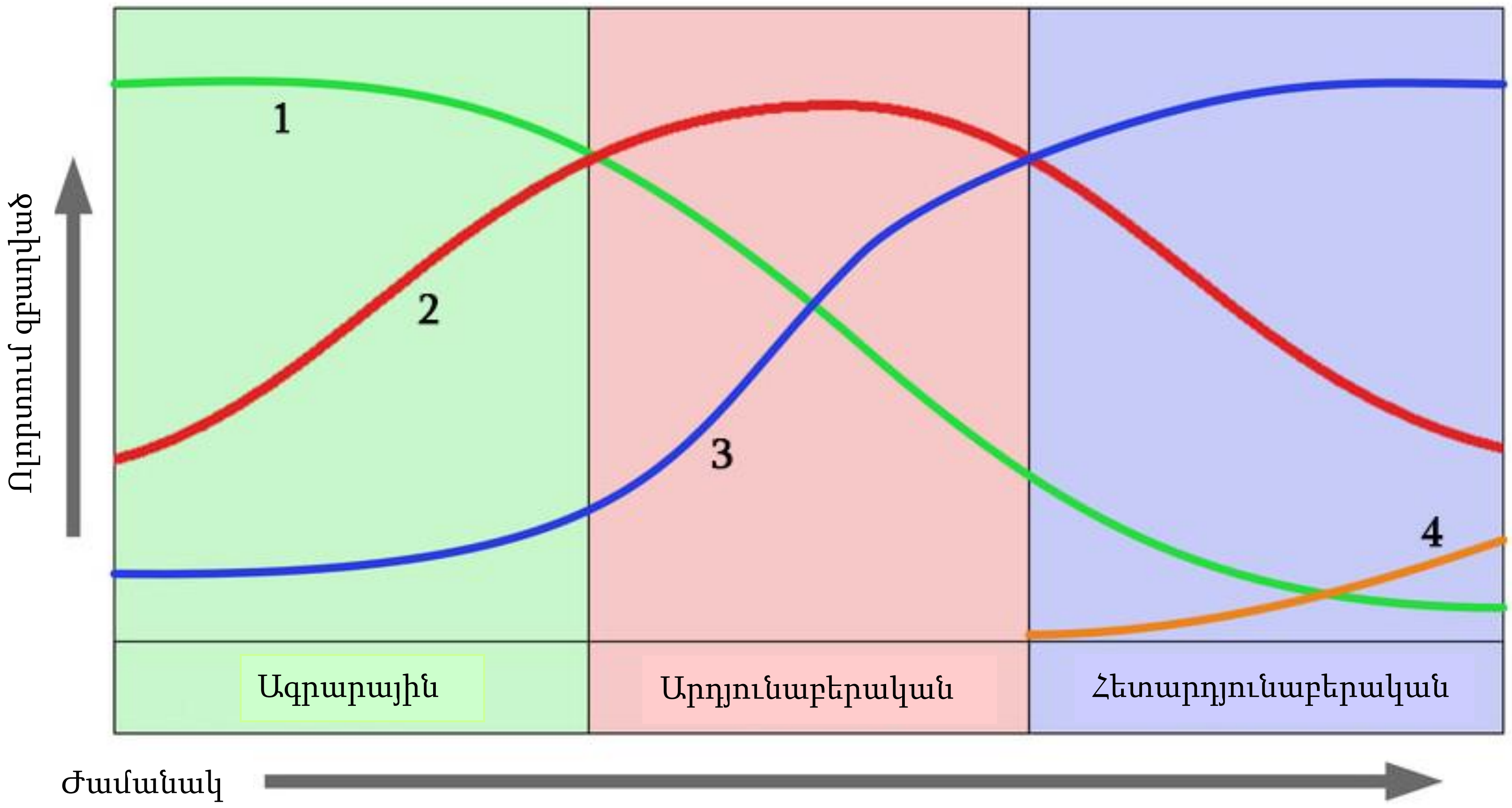

ա) 1
բ) 2
գ) 3
դ) 4

(1) 20. Ի՞նչ է պատկերված արբանյակային լուսանկարում:

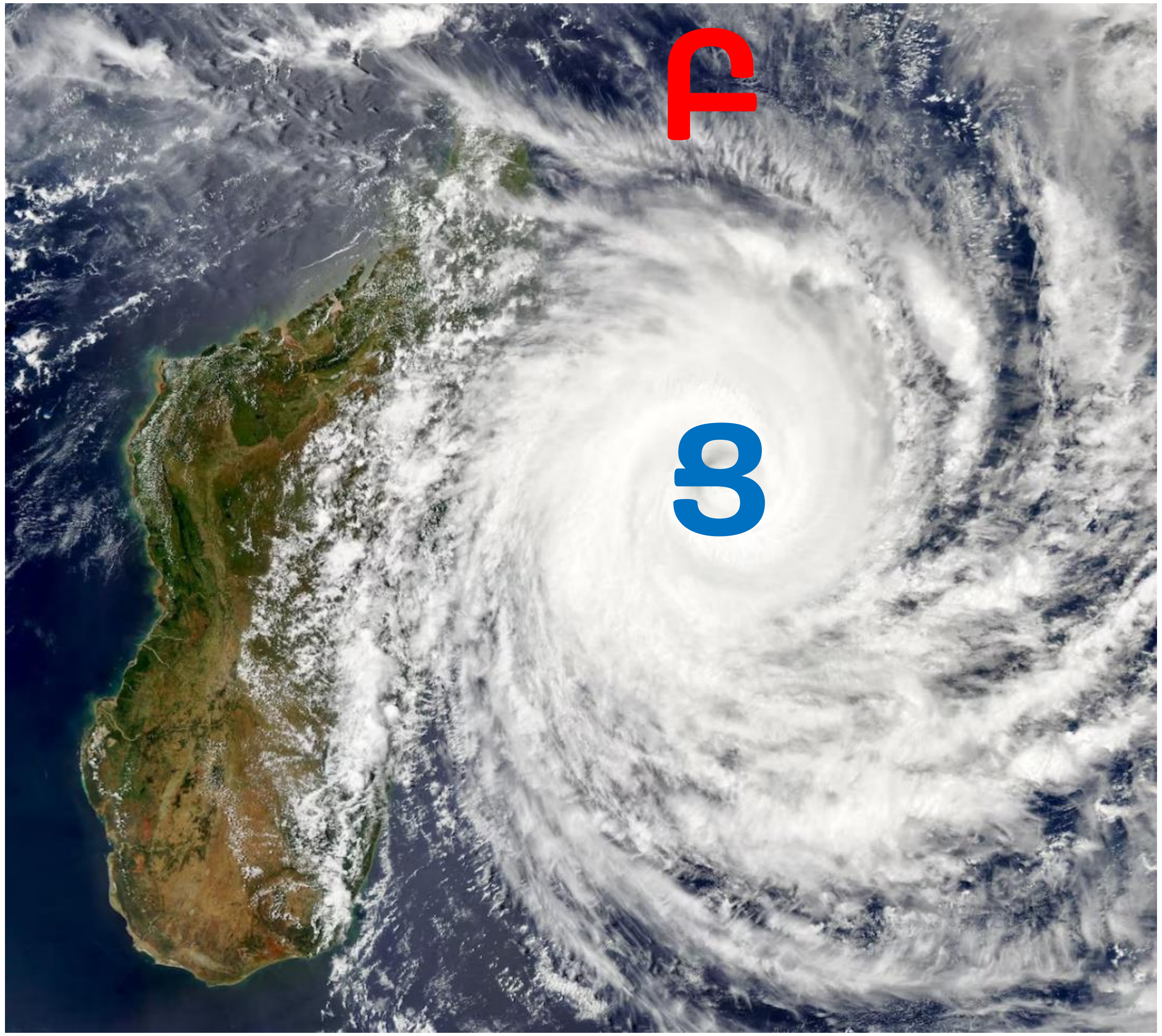

ա)Հյուսիսային կիսագնդում ձևավորված ցիկլոն,
բ) հյուսիսային կիսագնդում ձևավորված հակացիկլոն,
գ) հարավային կիսագնդում ձևավորված ցիկլոն,
դ) հարավային կիսագնդում ձևավորված հակացիկլոն:

(1) 21. Առաջադրանքում ներկայացված քարտեզի վրա պատկերված է բնակչության շրջանում ջրի պահանջարկի և մատչելիության կանխատեսվող հավանական պակասը 2050 թվականին: Թվարկվածներից ո՞ր երկրում է ջրի պակաս ունենալու ***ամենացածր*** հավանականությունը:

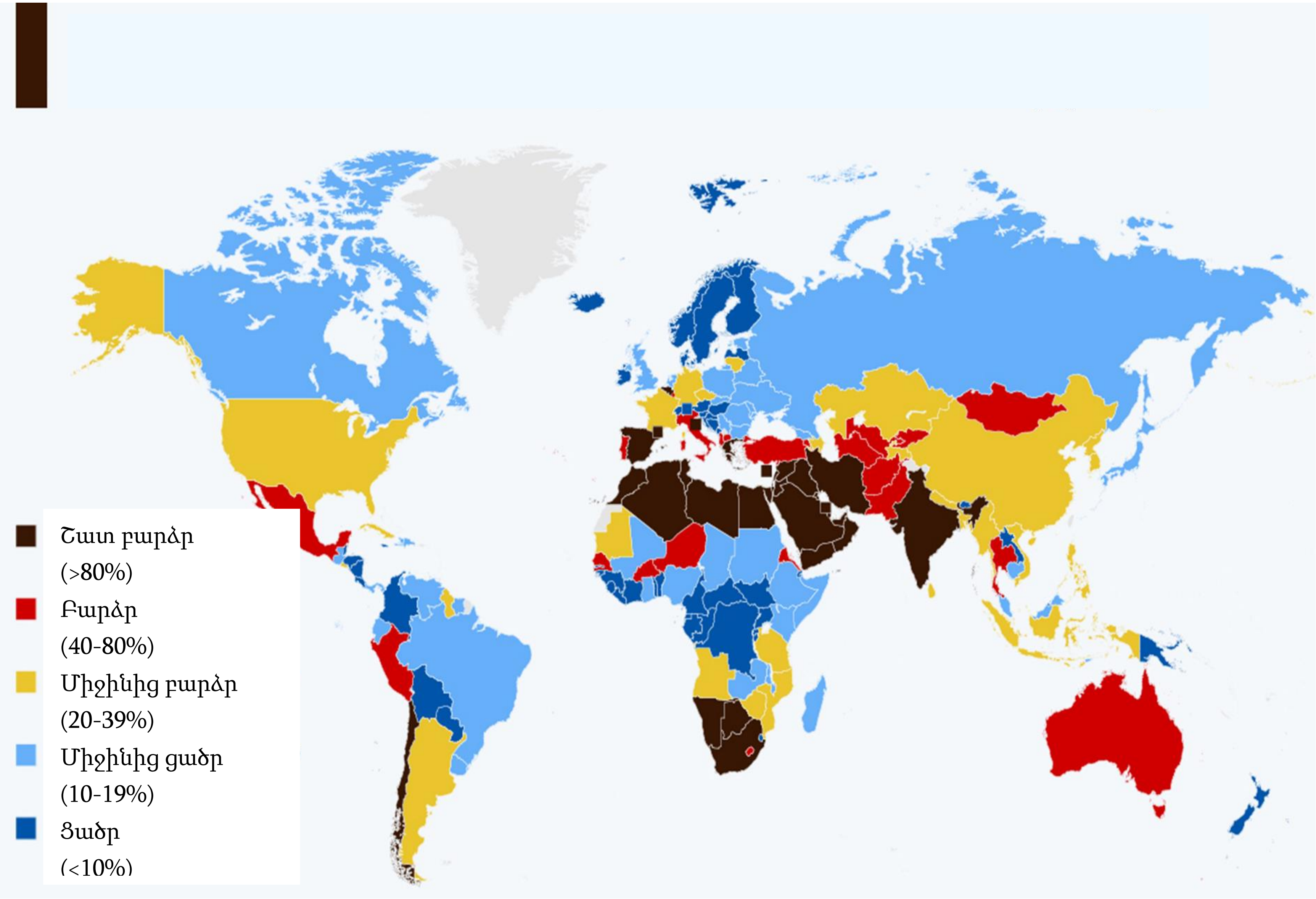

ա) Հնդկաստանում,
բ) ԱՄՆ-ում,
գ) Իտալիայում,
դ) Նոր Զելանդիայում:

(1) 22. Ի՞նչ է պատկերված առաջադրանքում ներկայացված քարտեզի վրա:

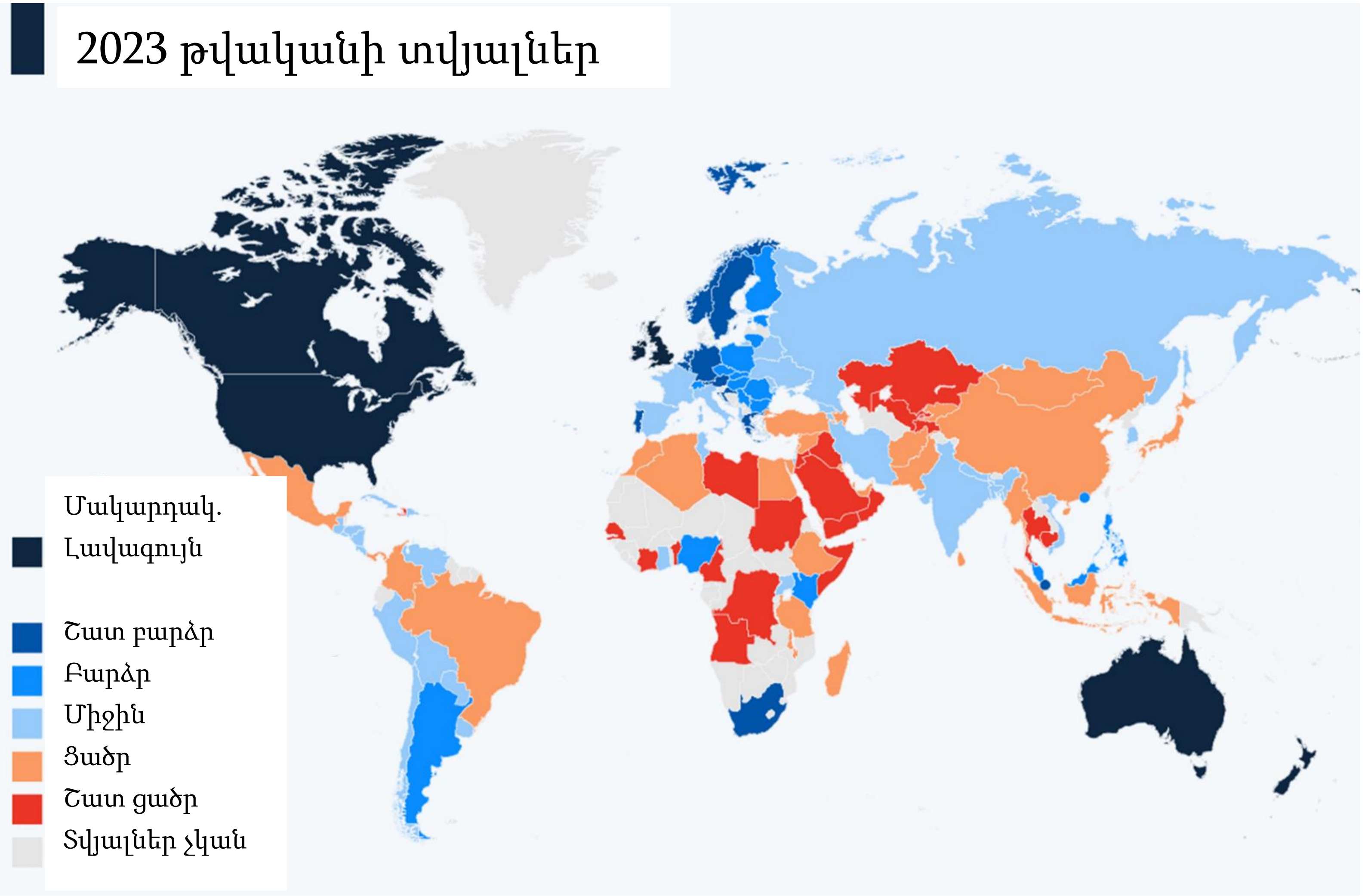

ա) Մամուլի ազատության աստիճանը,

բ) անգլերեն լեզվի իմացության մակարդակը,

գ) ժողովրդավարության որակը,

դ) գենդերային հավասարության աստիճանը:

(1) 23. Ստորև թվարկածներից ո՞ր երկրում է առկա ժողովրդագրական ծերացման ամենաիրատապ խնդիրը:

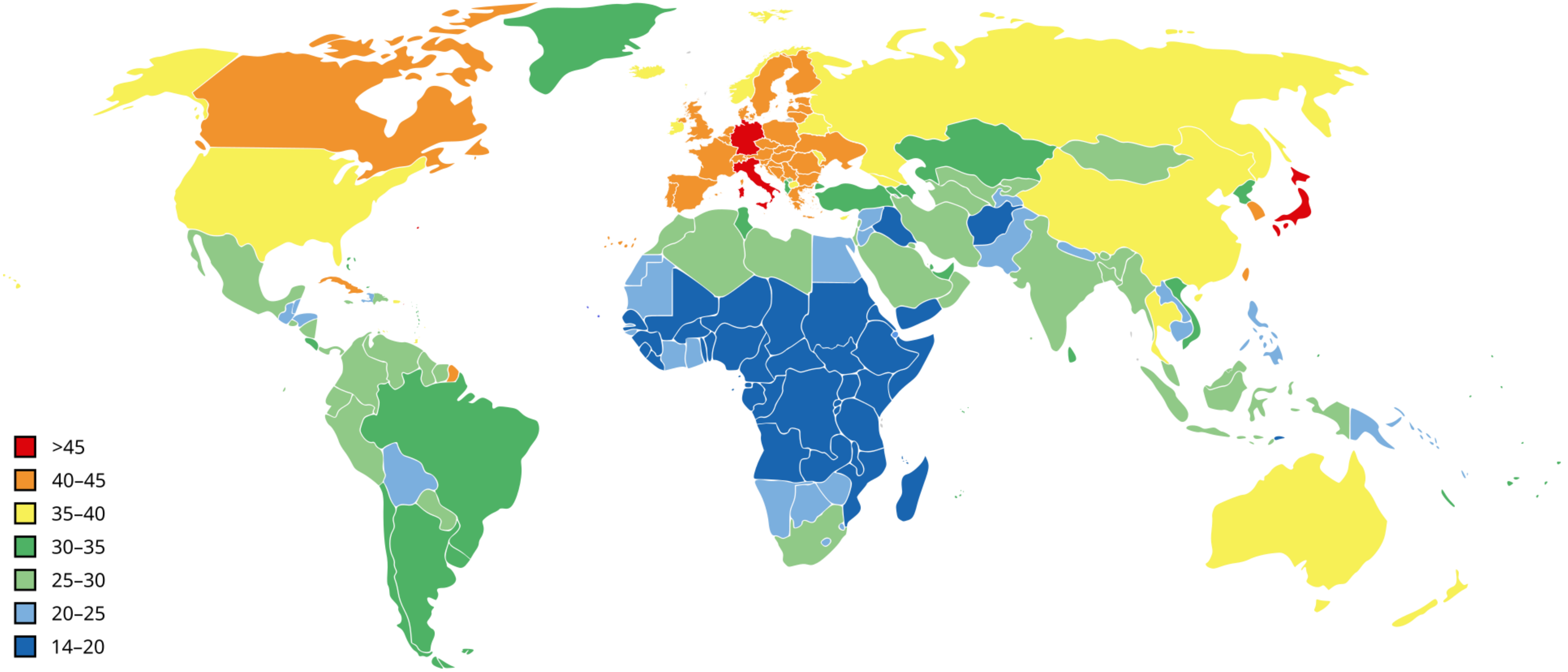

Քարտեզի վրա երկրները ներկայացված են ըստ մեդիանային տարիքի

ա) Նիգերիայում,

բ) Ավստրալիայում,

գ) Ինդոնեզիայում,

դ) Ճապոնիայում:

(1) 24. Քարտեզի հիման վրա որոշեք, թե որ պնդումն է ճիշտ:

Ֆերտիլային տարիքի կանանցից ծնված երեխաների թիվը (2021 թ.)

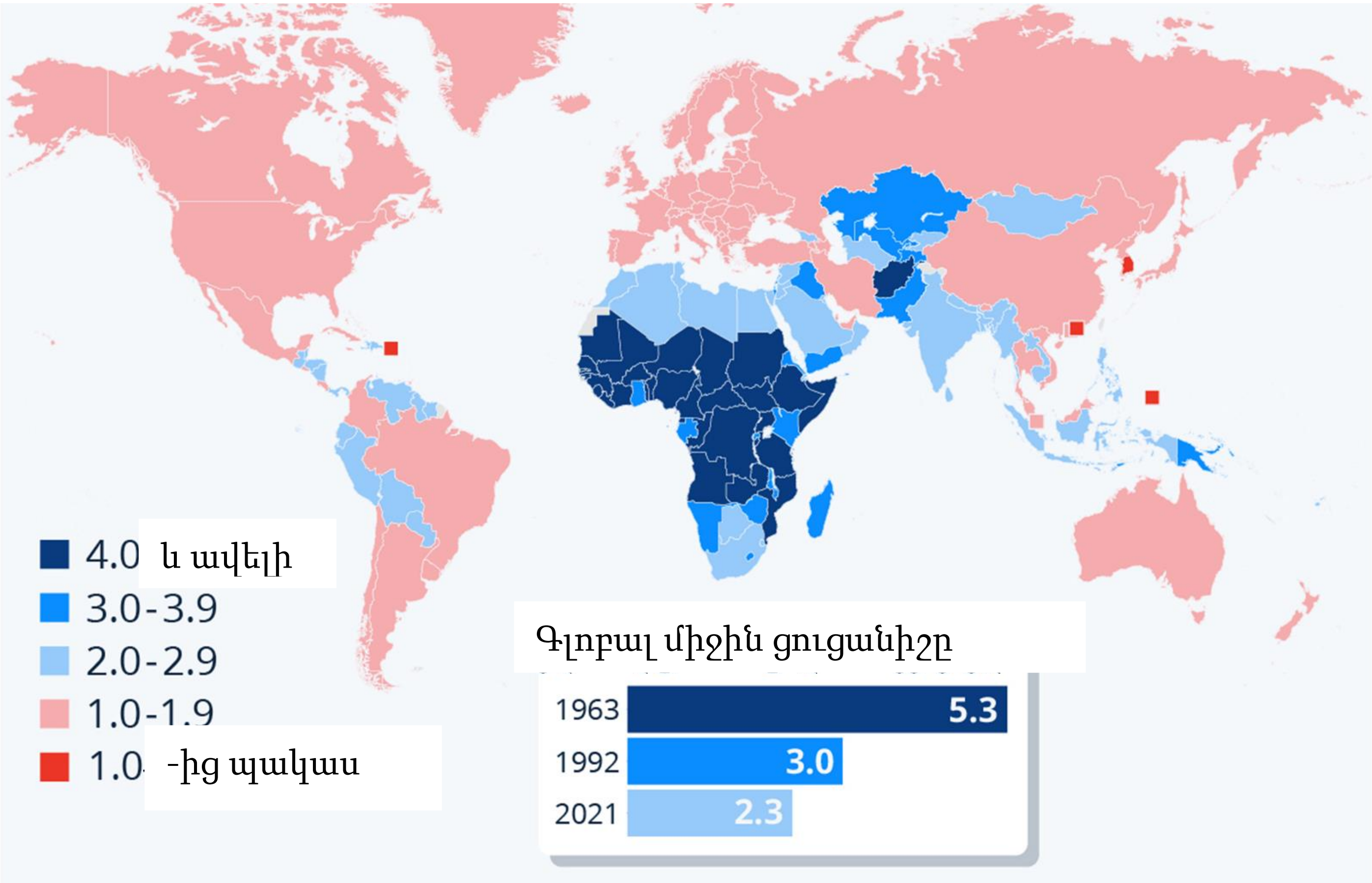

ա) 2021 թվականին ծնելիության ամենաբարձր մակարդակով առանձնանում է Արաբական Աֆրիկան,

բ) 2021 թվականին Վրաստանի և աշխարհի ֆերտիլության գործակիցը գտնվում է նույն դիապազոնի վրա,

գ) 2021 թվականին Կենտրոնական Ասիայի երկրների շարքում ծնելիության ամենացածր մակարդակն ունի Ղազախստանը,

դ) 2021 թվականին Կանադայի և աշխարհի ֆերտիլության ցուցանիշը գտնվում է նույն դիապազոնի վրա:

(1) 25. Ո՞ր երկրում է ստեղծվել իսլամական ծայրահեղական «Բոկո Հարամ» խմբավորումը, որը 2014 թվականին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը ներառել է ահաբեկչական կազմակերպությունների ցանկում:

ա) Իսրայելում,
բ) Պակիստանում,
գ) Նիգերիայում,
դ) Աֆղանստանում:

(1) 26. Ինչի՞ հիման վրա են խմբավորված երկրները առաջադրանքում ներկայացված քարտեզի վրա:

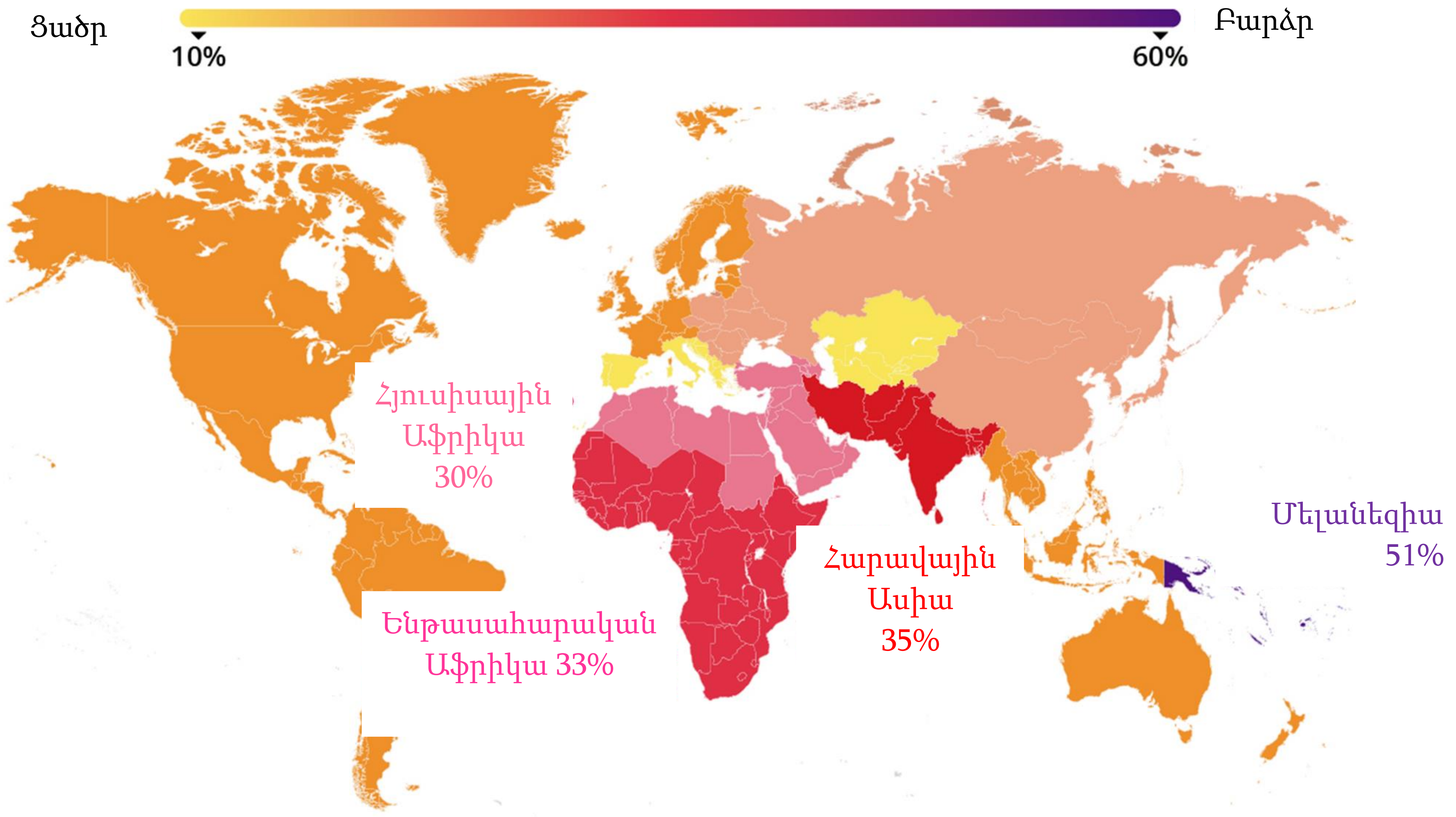

ա) Բանկային վարկեր ունեցող բնակչության մասնաբաժնի,
բ) բնակչության շրջանում գործազրկության մակարդակի,
գ) կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության,
դ) բնակչության շրջանում կրոնականության աստիճանի:

(1) 27. Ի՞նչ սկզբունքով են համարակալված քաղաքները տրված քարտեզի վրա:

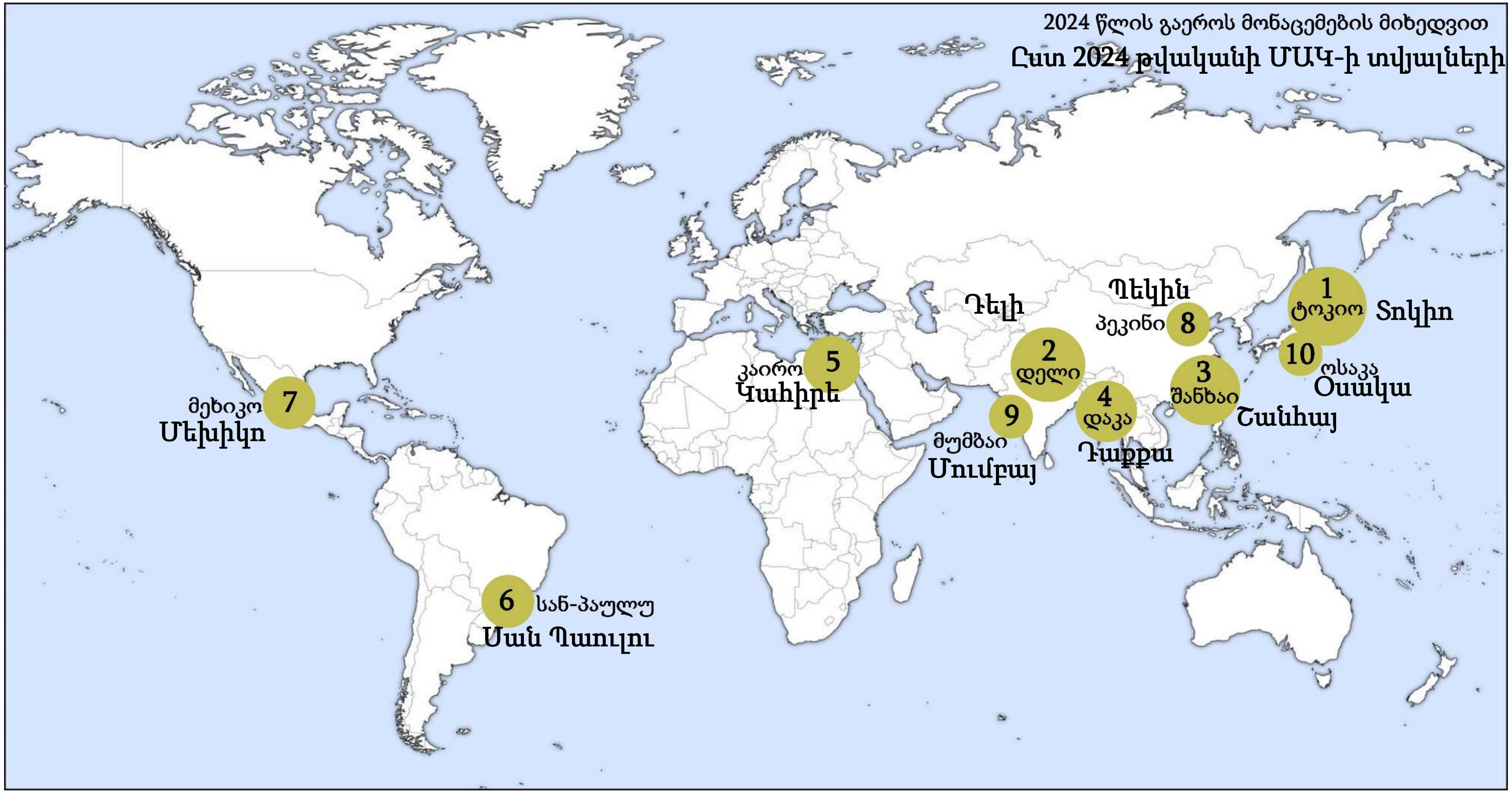

ա) Ըստ տարածքի մակերեսի մեծության,

բ) ըստ կյանքի որակի,

գ) ըստ հանցավորության մակարդակի,

դ) ըստ բնակչության թվաքանակի չափի:

(1) 28. Ո՞ր կետն է գտնվում հիպսոմետրիկորեն *<u>ավելի ցածր</u>*։

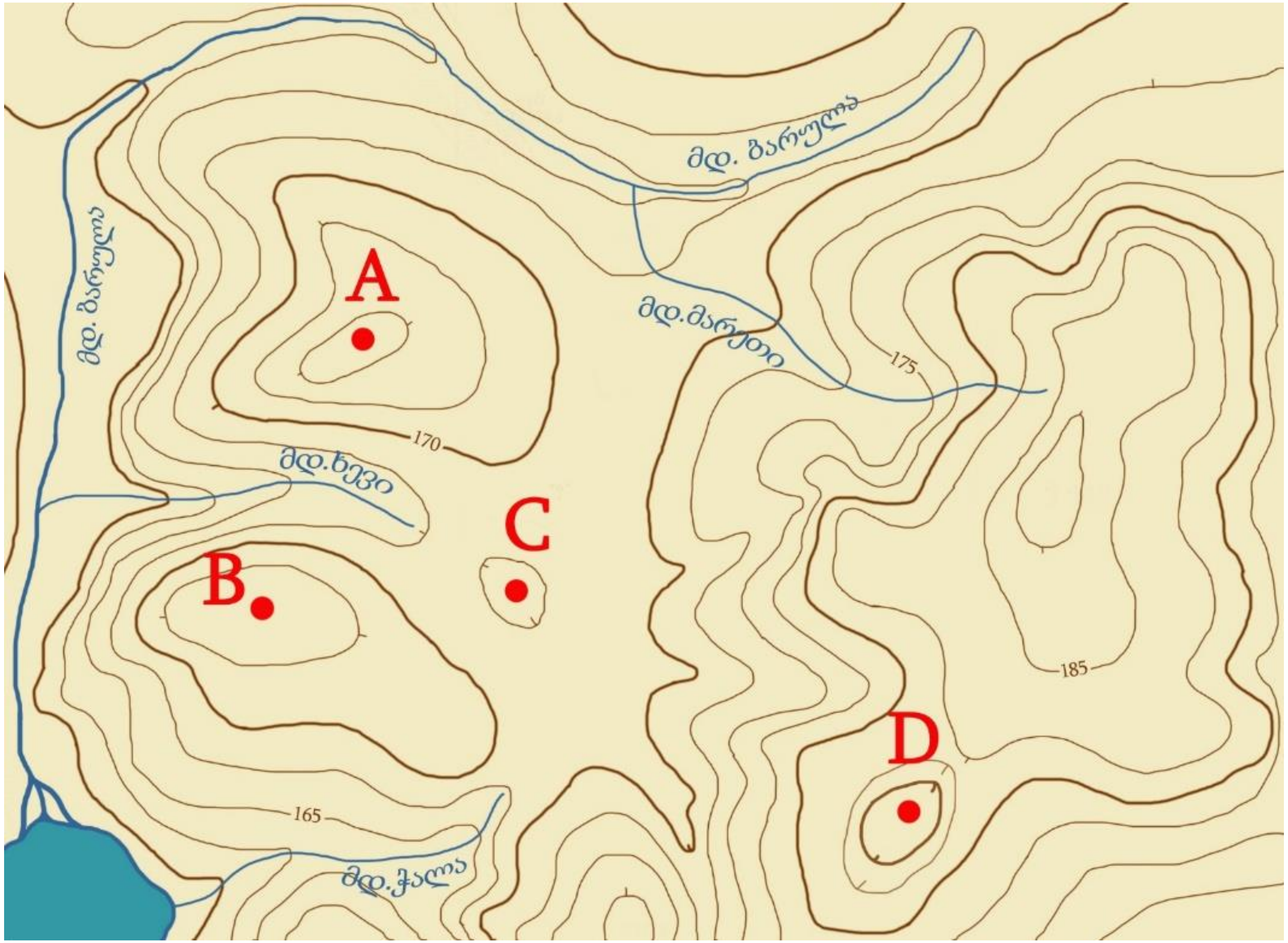

ა) A

ბ) B

გ) C

დ) D

(1) 29. Թվարկածներից ո՞ր գետի անկումն է ամենամեծը:

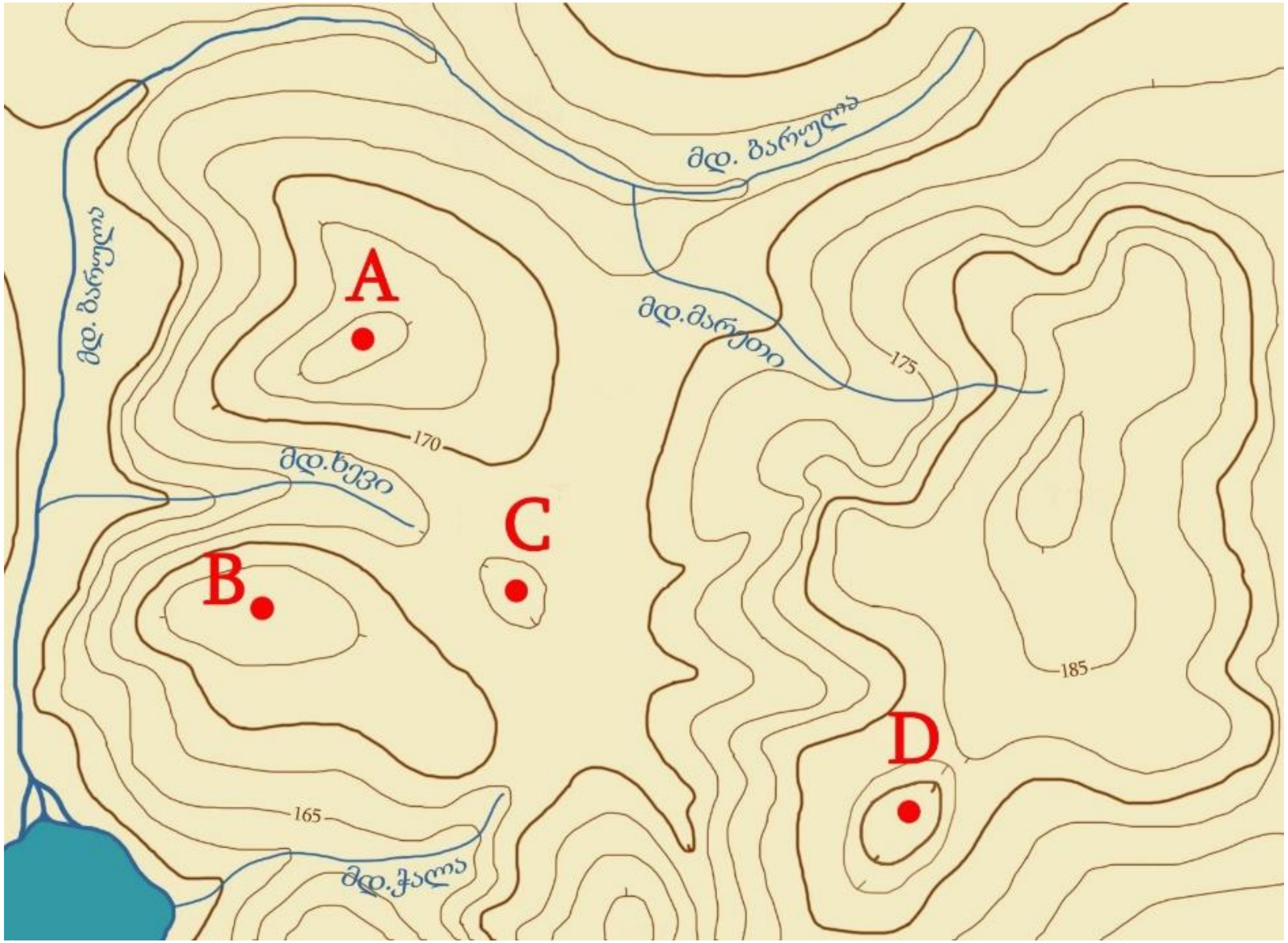

ա) Ճալա գետի (მდ. ჭალა),
բ) Խևի գետի (მდ. ხევი),
գ) Բարուլա գետի (მდ. ბარულა),
դ) Մարեթի գետի (მდ. მარეთი):

(1) 30. Մոտավորապես ի՞նչ ազիմուտով է գտնվում Բարուլա գետի (მდ. ბარულა) ակունքը C կետից:

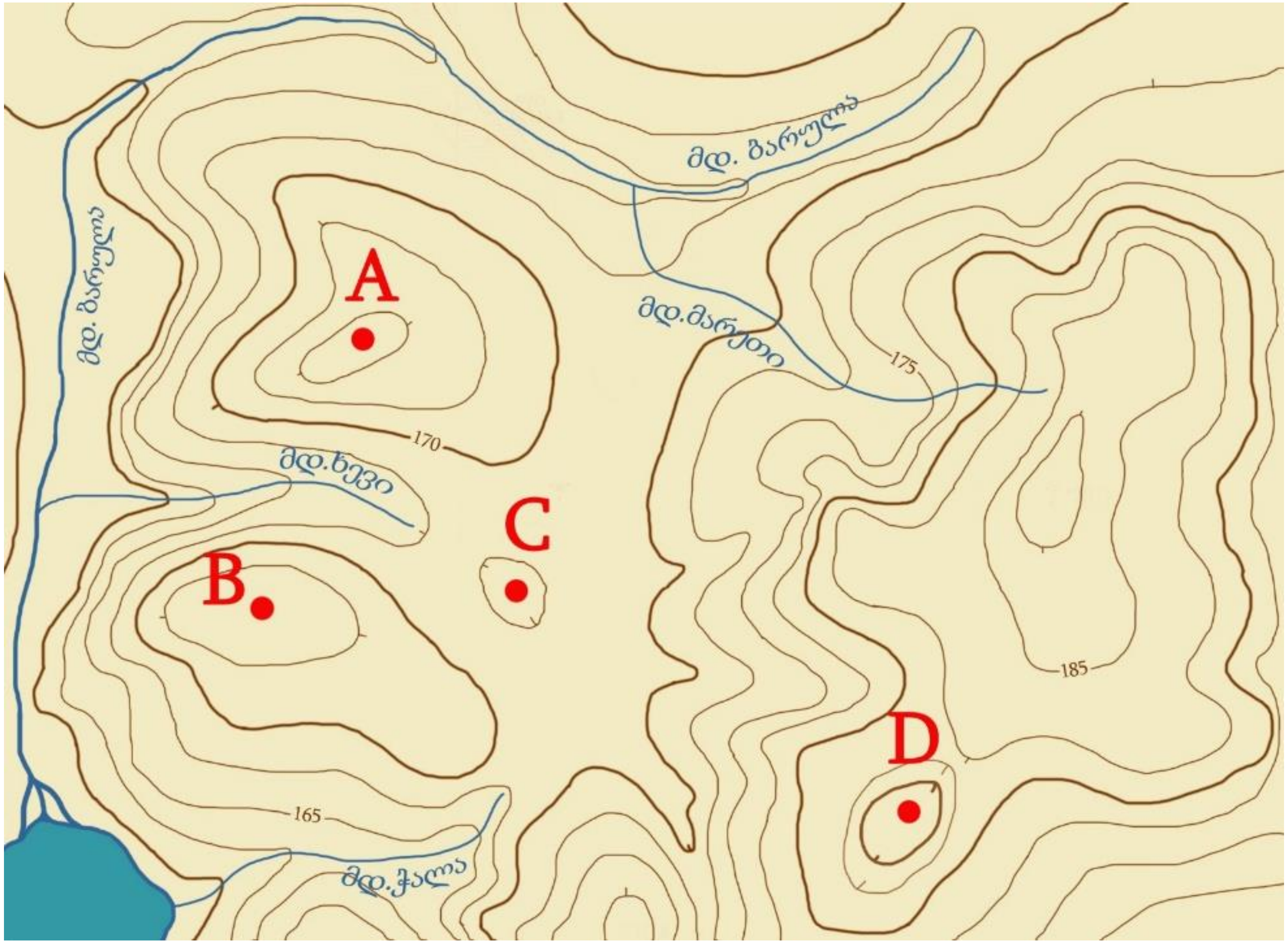

ა) 40⁰
ბ) 70⁰
გ) 95⁰
დ) 110⁰

(1) 31. Քարտեզի ո՞ր հատվածին է համապատասխանում տրված պրոֆիլը:

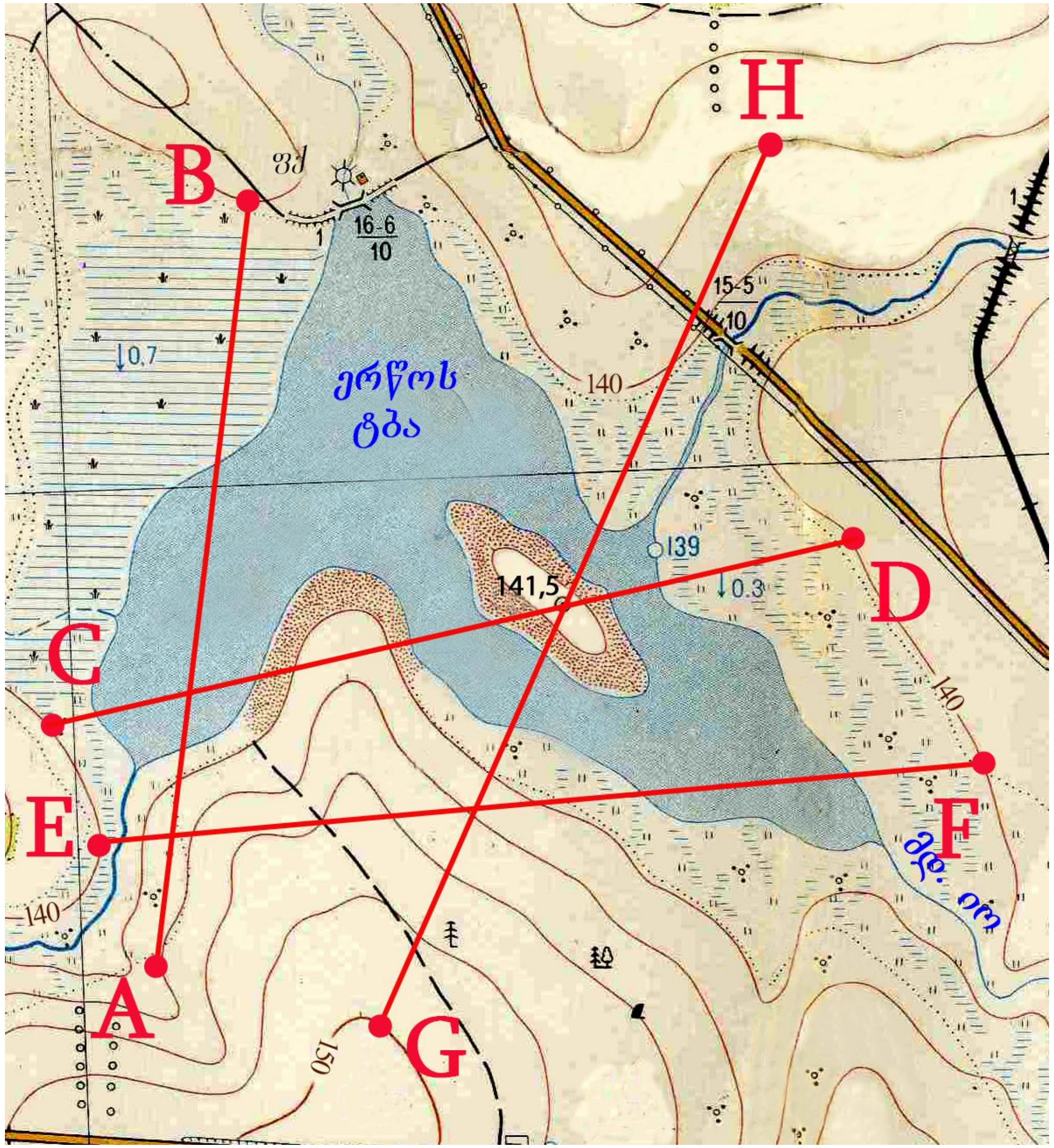

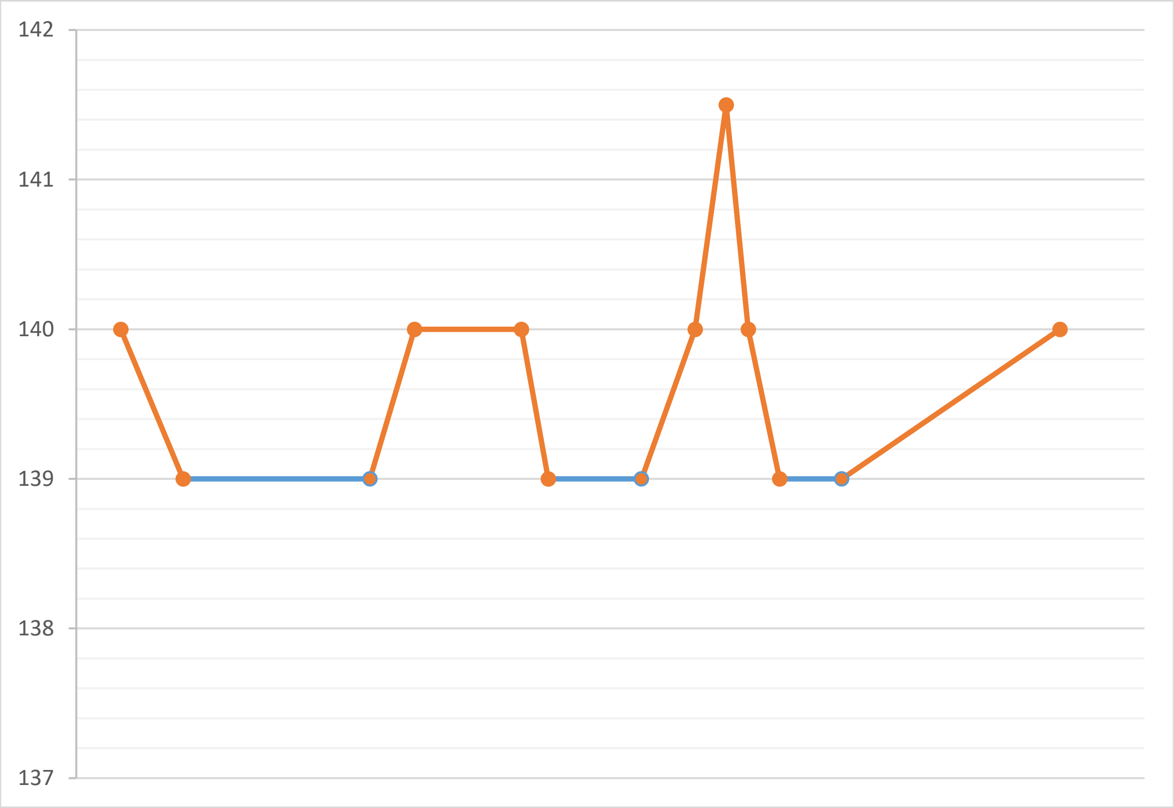

ა) AB

ბ) CD

გ) EF

დ) GH

(2) 32. Անվանե՛ք տեղագրական քարտեզի վրա նշված բոլոր այն կետերը (A, B, C, D, E), որտեղից ***հնարավոր չէ*** տեսնել Ճկուդի գետի (მდ. ჭკუდზე) վրա գտնվող կամուրջը: Բացատրե՛ք ձեր պատասխանը:

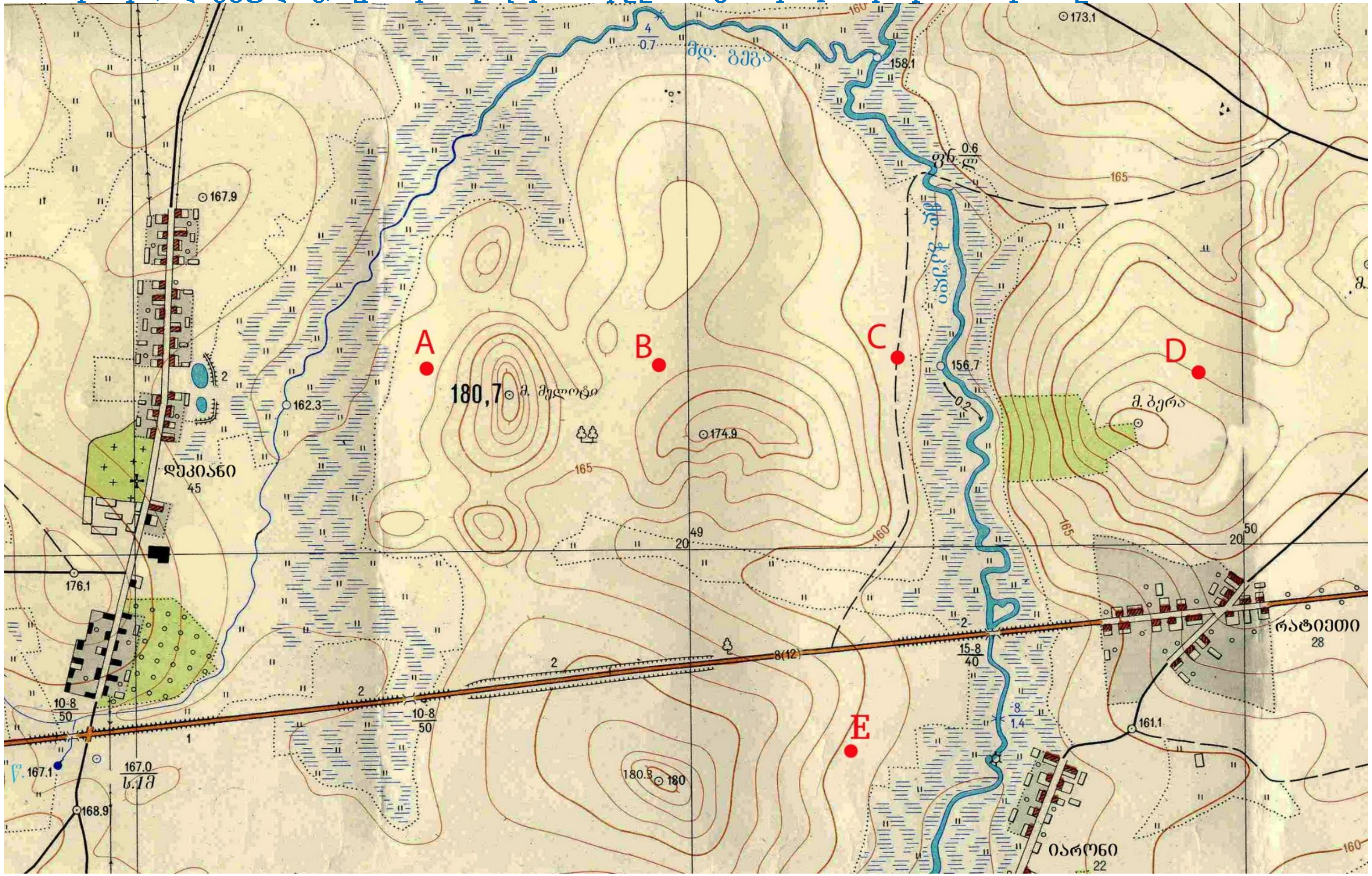

Անցում առաջադրանքի՝ II էջին

რელიეფი

ძირითადი ჰორიზონტალები გავლებულია ყოველ 10 მეტრში

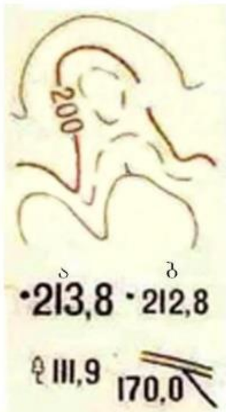

ა) ძირითადი ჰორიზონტალები
ბ) ძირითადი გამსხვილებული ჰორიზონტალები
გ) დამატებითი ჰორიზონტალები (ნახევრადჰორი-ზონტალები)
დ) ჰორიზონტალების სიმაღლის ნიშნულები მ-ში
ე) კალთის დახრის მაჩვენებლები (ბერგშტრიხები)

სიმაღლის ნიშნულები ა) ძირითადი ბ) ჩვეულებრივი

სიმაღლის ნიშნულები ორიენტირებით

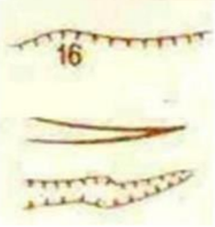

ფლატე (ბექი) (16-ხრამის სიღრმე მ-ში)

ხრამები და ღარტაფები

მცენარეული საფარი და გრუნტი

წიწვოვანი ტყე

ფართოფოთლოვანი ტყე

შერეული ტყე

ხემცენარეების მახასიათებლები მ-ში: 20-საშუალო სიმაღლე, 0.20-მერქნის საშულო სისქე, 6-ხეებს შორის საშუალო მანძილი

ქვიშნარი

გაუვალი და ძნელადგასავლელი ჭაობები (0.7-ჭაობის სიღრმე მ-ში)

ადვილადგასავლელი ჭაობები

საგზაო ქსელი

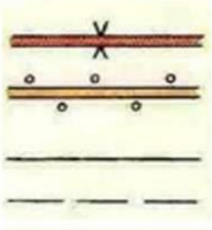

გზატკეცილი

გაუმჯობესებული გრუნტის გზები გასწვრივი მცენარეული ნარგავებით

გრუნტის გზები

მინდვრის და ტყის გზები

დასახლებული პუნქტები

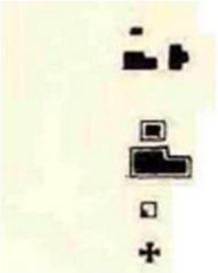

საცხოვრებელი და სხვა ტიპის ნაგებობები

გამორჩეულად ცეცხლგამძლე ნაგებობები

ცალკე მდგომი კარმიდამოები

ეკლესიები

Անցում առաջադրանքի՝ I էջին

(1) 33. Բացատրե՛ք, թե ո՞ր հարցն ուսումնասիրելիս է բոլորից հարմար օգտագործել տրված ուսումնական ռեսուրսը:

(1) 34. Գյուղատնտեսական ո՞ր մշակաբույսի արտադրությունն է պատկերված քարտեզի վրա: Այդ մշակաբույսի ծագման վայրն է Լատինական Ամերիկան: Այսօր այն լայնորեն ներկայացվում է արագ սննդի ռեստորանների ճաշացանկերում:

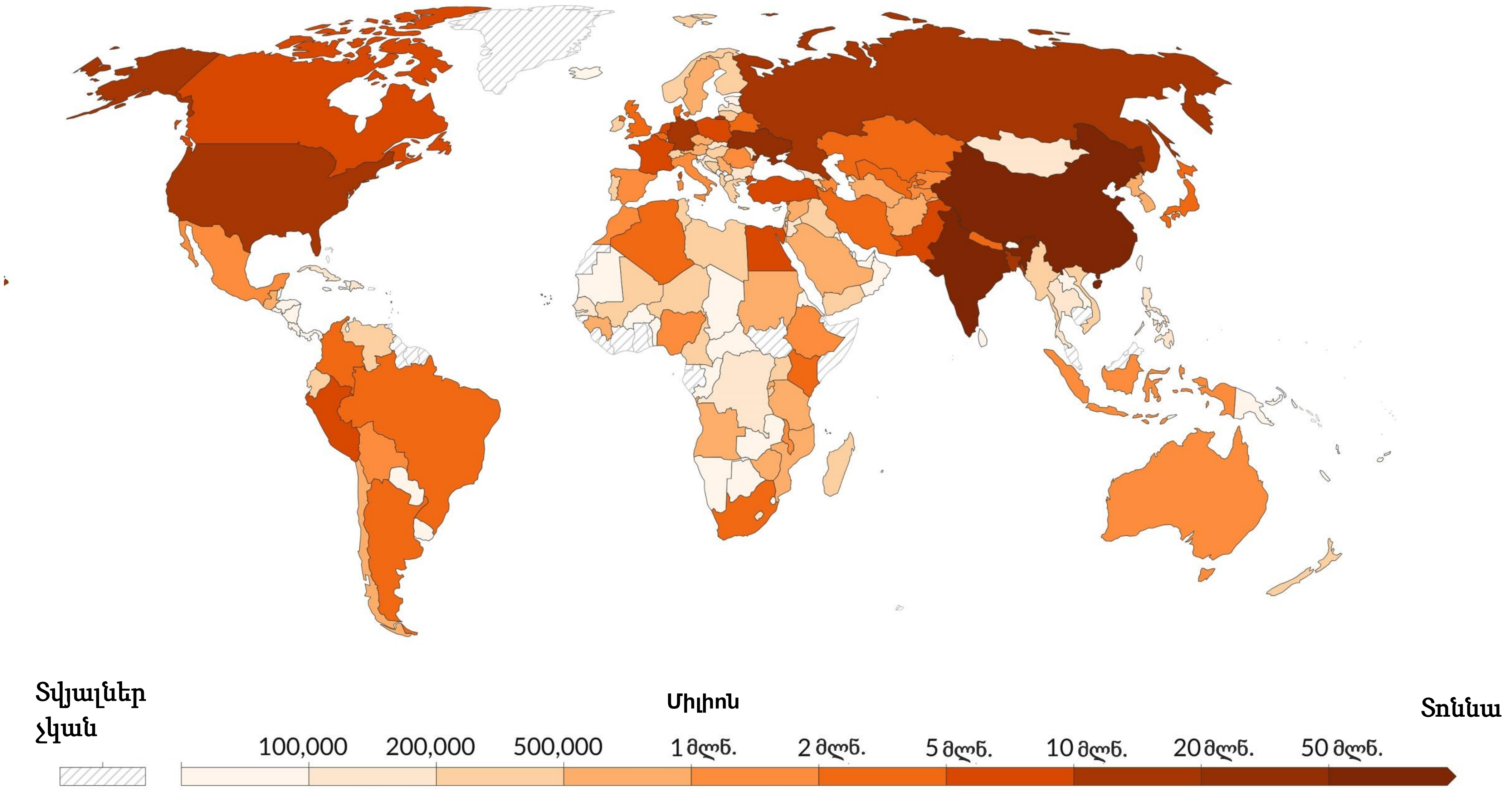

Data source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (2025)

(2) 35. Քարտեզի վրա պատկերված է հակաբեղմնավորիչների օգտագործման մասնաբաժինը 16-50 տարիքային խմբում: Տոկոսային ցածր ցուցանիշով առանձնանում են Կենտրոնական (Հասարակածային) Աֆրիկայի տարածաշրջանի երկրները: Բերե՛ք երկու փաստարկ, որոնք պայմանավորում են նշված հանգամանքը:

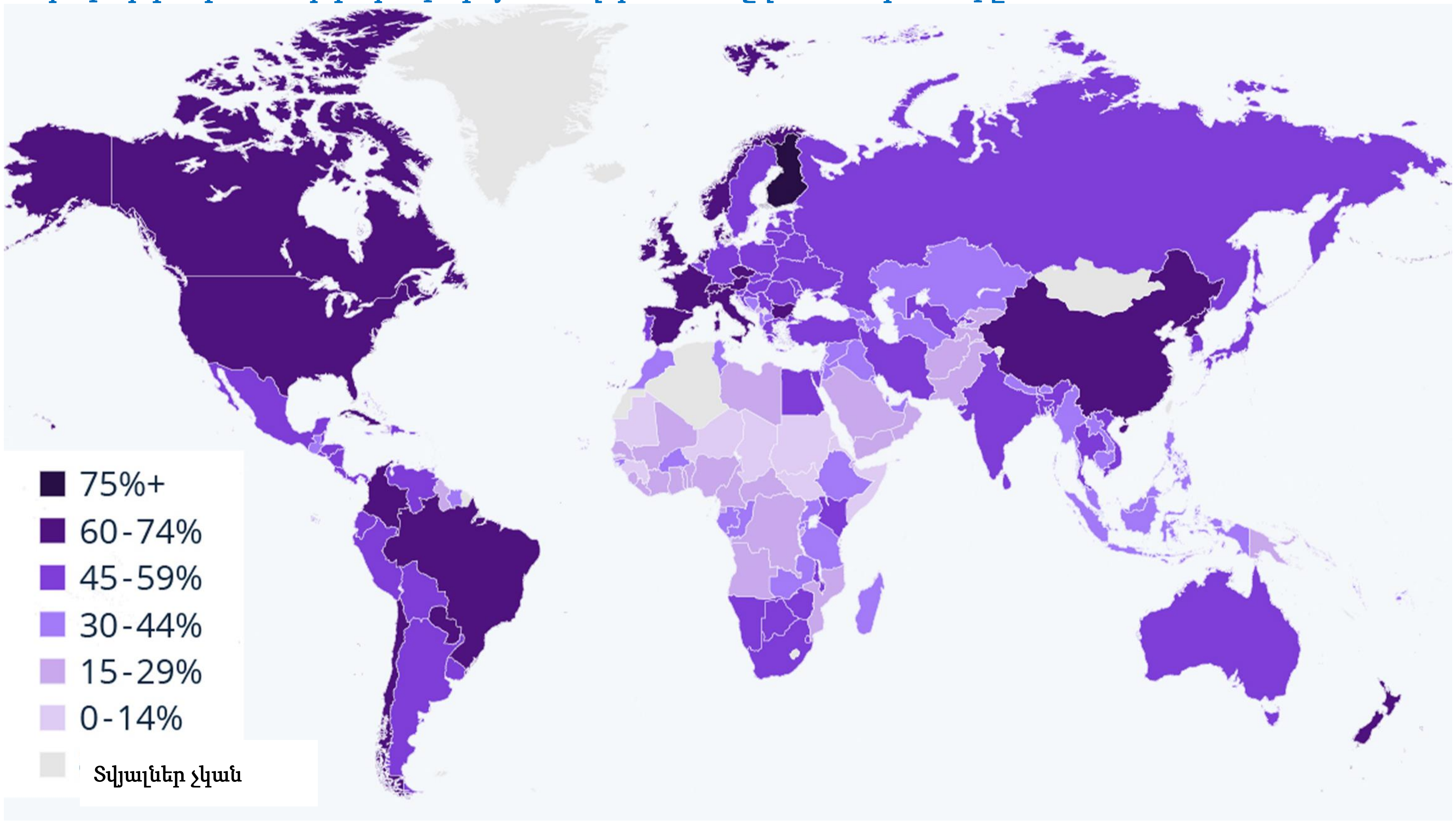

(2) 36. Անվանե՛ք այն կլիմայական գոտին, որտեղ հիմնականում ձևավորվում է տայգայի տիպի բնական զոնան և որոշե՛ք այն աշխարհագրական գործոնը, որի պատճառով այդ բնական զոնայում զարգանում են ջրաճահճային էկոհամակարգեր:

(4) 37. Վերլուծե՛ք Դեյվիդ Լիվինգսթոնի ճանապարհորդությունների քարտեզը և պատասխանե՛ք հարցերին.

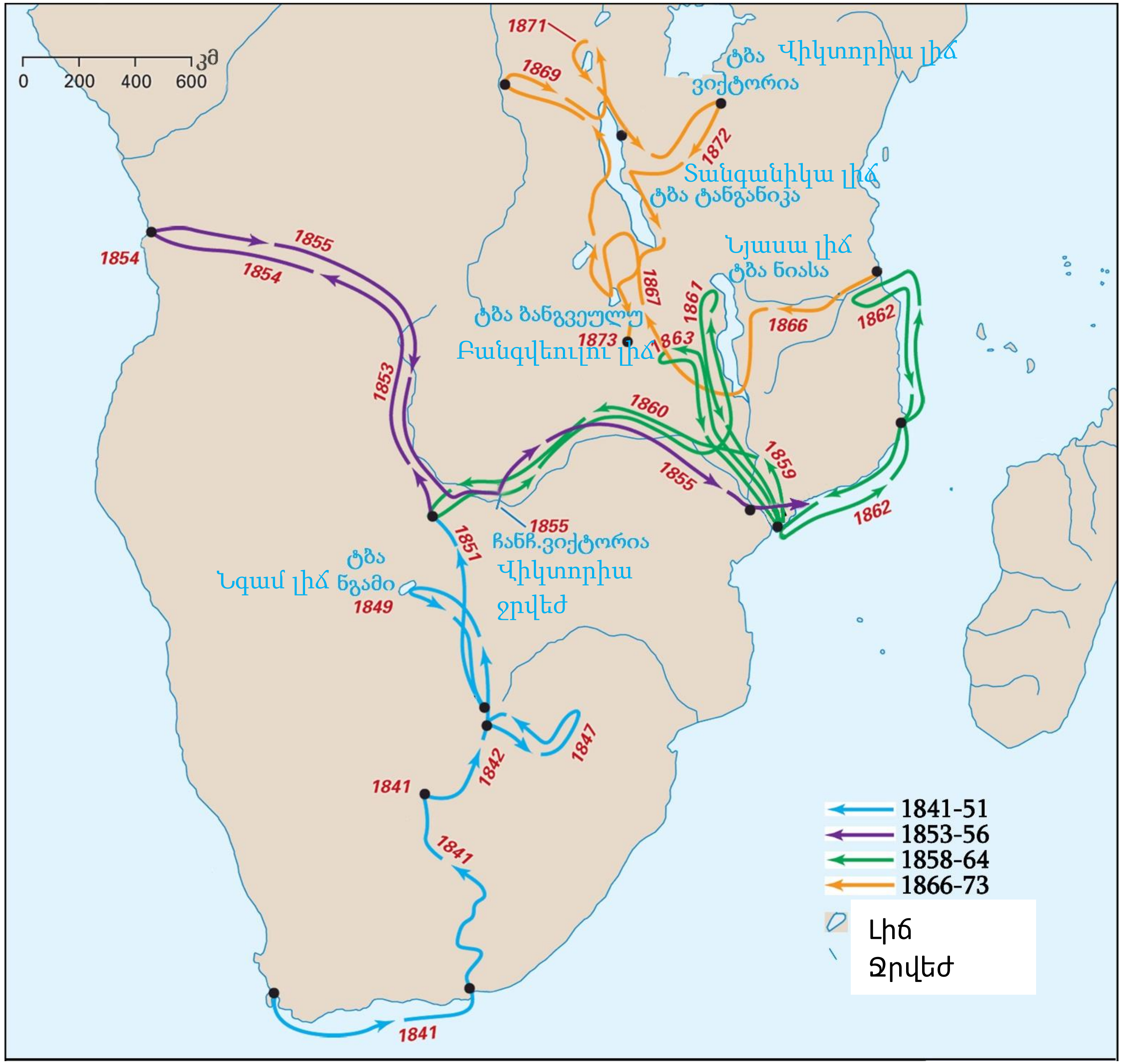

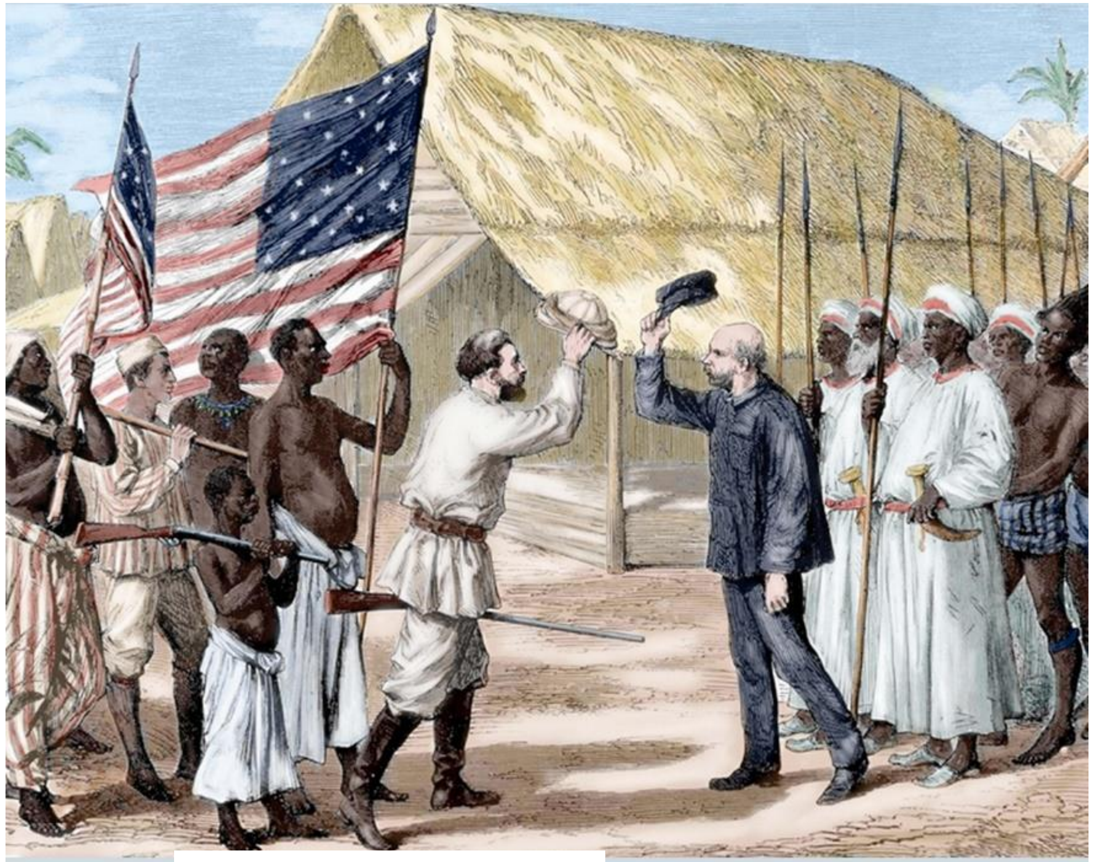
ք.Ուջիջի (Տանզանիա)

Անցում առաջադրանքի՝ II էջին

(1) 37.1. Ո՞ր ճանապարհորդ-լրագրողն է 1871 թվականին մեկնել Աֆրիկա՝ փնտրելու Դեյվիդ Լիվինգսթոնին (նրանց հանդիպումը պատկերված է նկարում):

ա) Ալեքսանդր Հումբոլտը,
բ) Հենրի Մորտոն Ստենլին,
գ) Նիկոլայ Միկլուխո-Մակլայը,
դ) Ֆրիտյոֆ Նանսենը:

(1) 37.2. Որտե՞ղ է տեղի ունեցել ճանապարհորդ-լրագրողի հանդիպումը Դեյվիդ Լիվինգսթոնի հետ:

ա) Զամբեզի գետի ակունքի մոտ,
բ) Կալահարի անապատում,
գ) Տանգանիկա լճի ափերի մոտ,
դ) Վիկտորիա ջրվեժի մոտ:

(2) 37.3. Անվանե՛ք Դեյվիդ Լիվինգսթոնի հայտնաբերած աշխարհագրական օբյեկտները, որոնց աշխարհագրական կոորդինատներն են՝ Հվ.լ. 17°55' և Արլ.երկ. 25°51' (պատասխանների թերթիկի վրա այս աշխարհագրական օբյեկտը նշեք առաջինը), Հվ.լ. 11°05' և Արլ.երկ. 29°45' (պատասխանների թերթիկի վրա այս աշխարհագրական օբյեկտը նշեք երկրորդը):

Անցում առաջադրանքի՝ I էջին

(4) 38. Վերլուծե՛ք XVIII դարի անգլիացի հոգևորականի, ժողովրդագրի և տնտեսագետի տեսության հիման վրա ստեղծված պարզեցված գրաֆիկը և պատասխանե՛ք հարցերին.

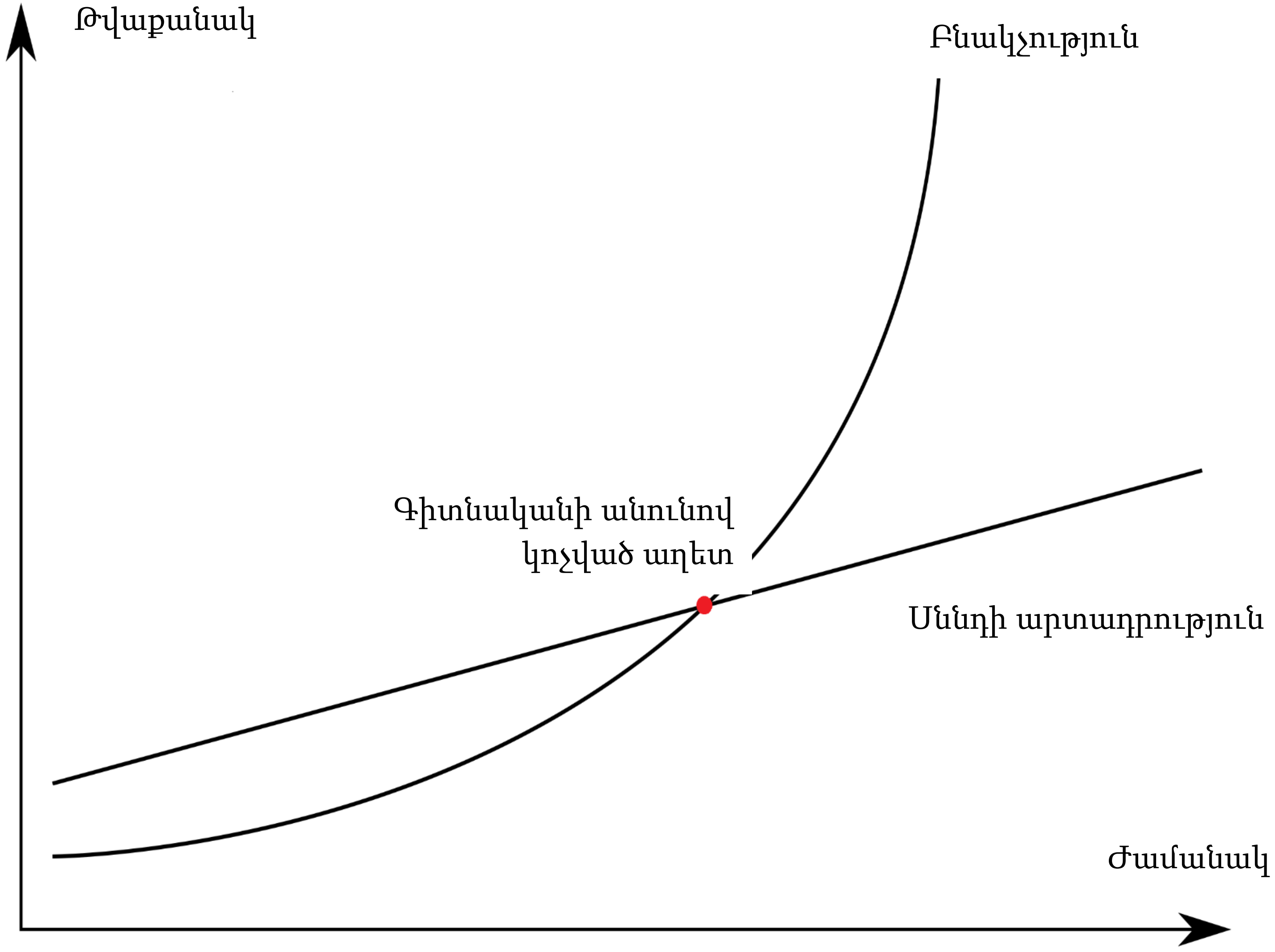

(2) 38.1. Նշե՛ք՝ ո՞ր գիտնականի մասին է խոսքն առաջադրանքում և ի՞նչ եզրակացության է նա հանգել իր տեսության հիման վրա:

(2) 38.2. Ի՞նչ լուծում է առաջարկում գիտնականը բացահայտված գլոբալ խնդիրը լուծելու համար և ի՞նչ լուծում է գտնվել նշված խնդիրը լուծելու համար ժամանակակից աշխարհում:

(8) 39. Ժամանակակից աշխարհի հիմնական մարտահրավերներից է էներգետիկ ռեսուրսներով ապահովումը: Էներգետիկ ռեսուրսների շուկայում գների և մատակարարումների տեսանկյունից անկայուն իրավիճակ է ձևավորվել: Ստորև տրված է տեղեկատվություն, համաձայն որի կարող ենք գնահատել 2022 և 2023 թվականներին Եվրամիության բնական գազի շուկայում ստեղծված իրավիճակը: Վերլուծե՛ք տեղեկատվությունը և պատասխանե՛ք հարցերին:

Դեպի Եվրամիություն բնական գազի փոխադրման այլընտրանքային ուղիներ (2023 թվական)

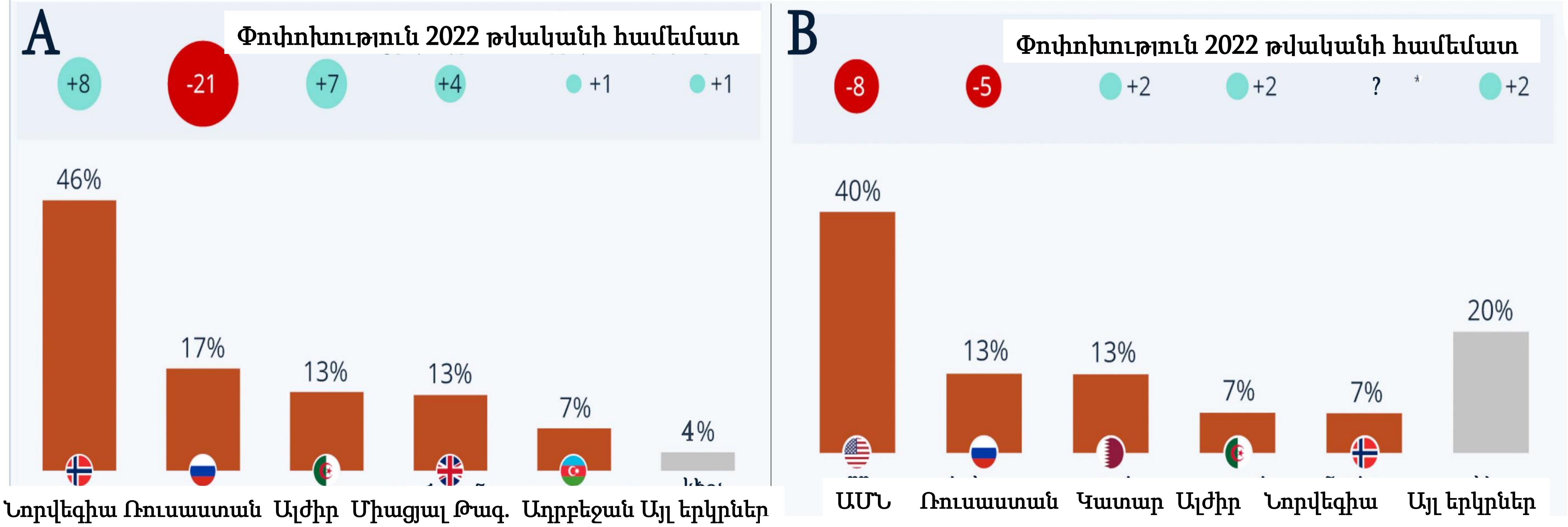

* Նորվեգիայի տվյալները 2022 թվականին ներառված էին այլ երկրների տվյալների մեջ

Անցում առաջադրանքի՝ II էջին III էջին

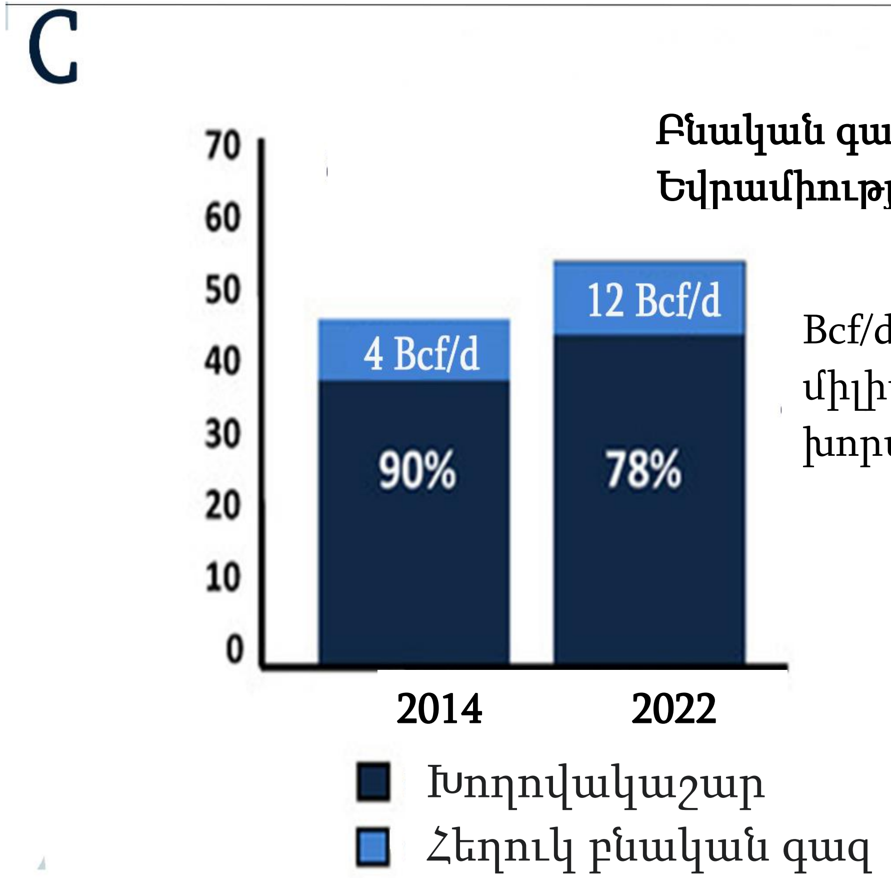

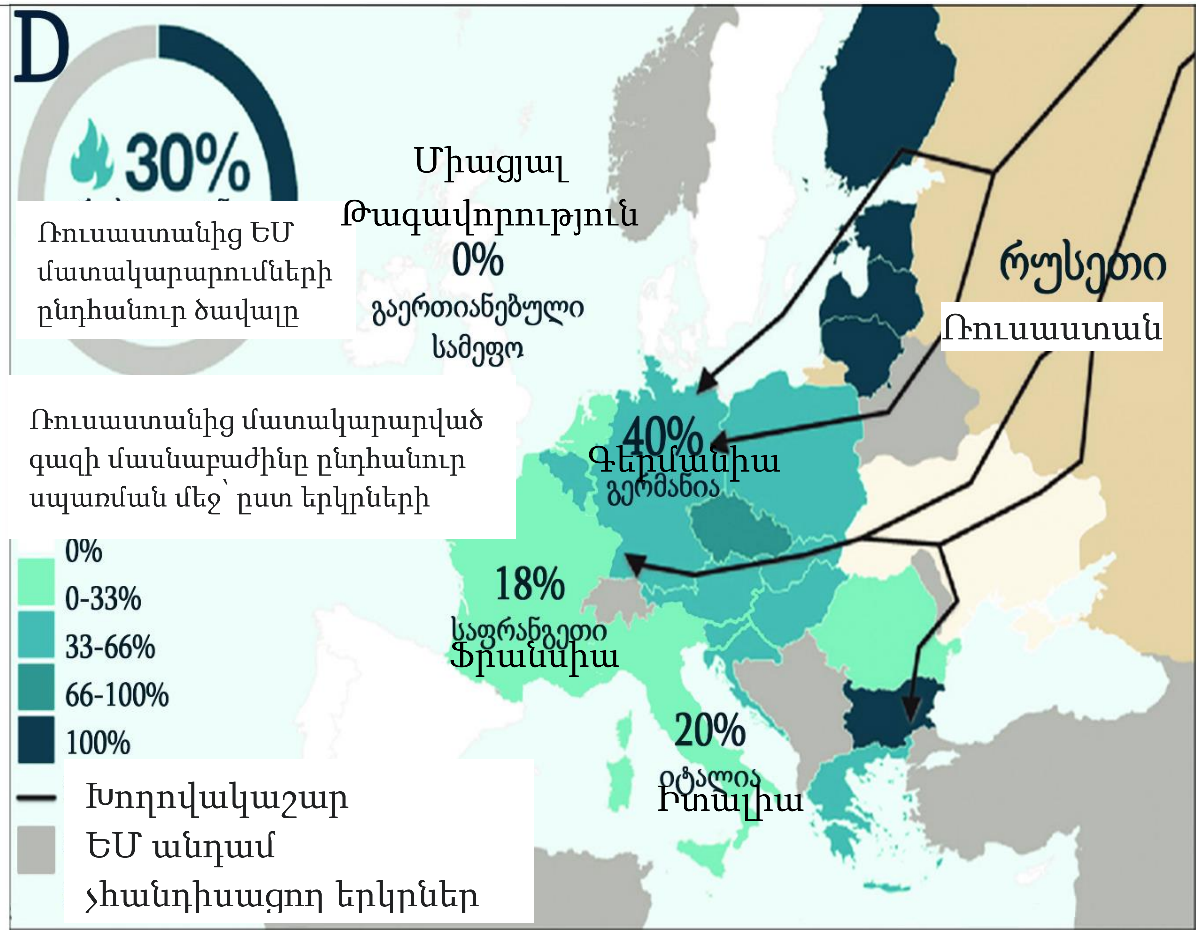

(1) 39.1. Համաձայն A դիագրամի՝ քանի՞ տոկոս էր կազմում Ալժիրից ԵՄ երկրներ բնական գազի արտահանումը 2022 թվականին:

ა) 6%
ბ) 9%
გ) 13%
დ) 20%

Անցում առաջադրանքի՝ I էջին III էջին

(2) 39.2. Համաձայն C դիագրամի՝ ի՞նչ միտում է նկատվում դեպի Եվրամիություն բնական գազի խողովակաշարերով և տանկերներով մատակարարման հետ կապված: Նշե՛ք այդ փոփոխության հիմնական պատճառը:

(1) 39.3. Բացատրե՛ք, թե ինչու է Ռուսաստանից ներմուծվող բնական գազի մասնաբաժինն ավելի շատ կրճատվել A դիագրամում, քան B դիագրամում:

(1) 39.4. Անվանե՛ք այն պետություններից մեկը, որը 2022 թվականին ամբողջովին կախված էր Ռուսաստանից բնական գազի ներմուծումից:

(1) 39.5. Բացատրե՛ք, թե ԵՄ բնական գազի շուկայում որ երկիրն ուներ ամենամեծ մասնաբաժինը 2022 թվականին:

(2) 39.6. Հաշվե՛ք, թե օրական քանի միլիարդ խորանարդ ֆուտ բնական գազ էր սպառում Եվրամիությունը 2022 թվականին (անպայման ցույց տվեք հաշվարկման գործընթացը) և որոշե՛ք, թե որ երկիրն է առաջատարը հեղուկացված բնական գազի մատակարարման առումով:

Անցում առաջադրանքի՝ I էջին II էջին